

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง "การศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิต ทัศนคติและพฤติกรรมแบบกาบริโกลของประชาชนในเขตชุมชนเมืองเชียงใหม่" จะนำเสนอในภาพรวมก่อนแล้ว จึงนำเสนอในรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิต(Life Style) การใช้จ่ายและรูปแบบการบริโภคของชุมชนเมืองเชียงใหม่ ในเรื่องการใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เสื้อผ้า การใช้เวลารว่าง การอ่านหนังสือพิมพ์ และวารสาร ความสนใจฟังวิทยุและดูโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาทัศนคติ(Attitude) ในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตัวเองและครอบครัวของประชาชนในชุมชนเมืองเชียงใหม่

ภาพรวมของผลการวิจัย มีดังนี้

1. แบบแผนการดำเนินชีวิต(Life Style)

1.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและครอบครัว ภูมิสำเนา ความเป็นอยู่และการหาเลี้ยงครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 40 ปี นับถือศาสนาพุทธ มากกว่าครึ่งจบการศึกษาตั้งแต่ ปวช. ขึ้นไป เป็นคนโสดมากกว่าคนสมรสแล้ว และร้อยละ 27.7 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน หรืออาจกล่าวได้ว่า ประมาณร้อยละ 67.4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน ร้อยละ 36.0 เป็นคนต่างถิ่นและร้อยละ 19.0 เป็นคนภาคเหนือด้วยกัน รองลงไปมาจากกรุงเทพฯ ร้อยละ 6.7 เมื่อพิจารณาเฉพาะคนต่างถิ่นร้อยละ 57.4 ย้ายมาทำงาน อีกร้อยละ 22.2 ติด कामครอบครัว ร้อยละ 42. มาอยู่เชียงใหม่มากกว่า 10 ปีและร้อยละ 52.8 ต้องการจะอยู่เชียงใหม่ถาวร จึงกล่าวได้ว่า ร้อยละ 83.0 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่เชียงใหม่ถาวร ที่เหลืออยู่ชั่วคราว ร้อยละ 28.0 เข้าที่พักอาศัย ร้อยละ 25.3 พักในบ้านของตนเองและอีกร้อยละ 15.7 พักในที่พักอาศัยที่นายจ้างหรือทางราชการจัดให้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารพบว่า ในอดีตชาวเชียงใหม่เมื่อบุตรธิดาสมรสแล้วบุตรธิดายังคงอยู่บิดามารดาเป็นครอบครัวขยายโดยฝ่ายชายจะไปอยู่บ้านฝ่ายหญิง และเมื่อคู่สมรสใหม่เก็บหอมรอมริบได้ก็จะสร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้กับบิดามารดา การกินการอยู่ยังเผื่อแผ่ถึงกันมิได้ขนาด แต่จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวถึงร้อยละ 80.3 มีเพียงร้อยละ 19.7 เป็นครอบครัวขยาย เมื่อกลุ่มตัวอย่างเป็นคนเชียงใหม่ร้อยละ 64.0 จำนวนครอบครัวขยายก็ควรมีตัวเลขใกล้เคียงกับร้อยละ 64.0 แต่ครอบครัวขยายมีเพียงร้อยละ 19.7 แสดงว่า จำนวนครอบครัวขยายลดลง อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 31.3 ทำธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 21.7 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพเสริม ร้อยละ 81.5 ของผู้ที่มีอาชีพเสริมให้เวลากับอาชีพหลักมากกว่า และร้อยละ 60.0 รายได้จากอาชีพหลักมากกว่า

1.2 การใช้จ่ายและรูปแบบการบริโภค

1.2.1 อาหาร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.0 รับประทานอาหารสามมื้อ อีกร้อยละ 13.7 รับประทานอาหารสี่มื้อเท่ากับกลุ่มที่รับประทานอาหารสองมื้อ เมื่อรับประทานอาหารพื้นเมืองหรืออาหารไทยจะรับประทานที่บ้าน ส่วนอาหารฝรั่งหรืออาหารจีนจะรับประทานที่ร้าน และมีอีกร้อยละ 17.7 ไม่ชอบอาหารฝรั่งและร้อยละ 13.0 ไม่ชอบอาหารจีน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.7 ยังนิยมซื้ออาหารสดมาปรุงเอง อีกร้อยละ 26.0 จะซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานต่างๆ กับการซื้ออาหารสดมาปรุงเอง โดยร้อยละ 80.0 ยังคงซื้ออาหารสดจากตลาด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.0 จะซื้ออาหารสดทุกวันและชำระเงินเป็นเงินสดร้อยละ 98.0 โดยร้อยละ 92.3 เน้นคุณภาพและความสด

1.2.2 เสื้อผ้า ร้อยละ 75.3 ของกลุ่มตัวอย่างซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปใส่, ร้อยละ 44.2 ซื้อจากร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั่วไป, ร้อยละ 47.3 ของกลุ่มตัวอย่างจะไปซื้อเสื้อผ้าด้วยตนเองคนเดียว ที่เหลือจะไปกับคนใกล้ชิดเช่น เพื่อน พ่อแม่ ญาติพี่น้อง สามีภรรยา แต่ร้อยละ 50.0 จะใช้ความคิดเห็นของตนเองเมื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งกายแม้จะมีคนอื่นไปด้วย

1.3 การใช้เวลาร่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้เวลาร่างในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการพักผ่อนหาความบันเทิงด้วยการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ กินๆ นอนๆ ในบ้าน ในบางกิจกรรม เช่น การทำงานบ้าน กลุ่มตัวอย่างไม่ถือว่า การทำงานบ้านเป็นภาระงาน แต่เป็นกิจกรรมในยามว่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดว่า ไม่ต้องจริงจังกับงานเหล่านั้น จะทำเมื่อมีเวลาร่าง หรือแม้แต่การเลี้ยงลูกอยู่กับบ้าน กลุ่มตัวอย่างก็ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ทำเวลาร่าง

2. ความสนใจข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะรับรู้ข่าวสารต่างๆ จากหนังสือพิมพ์รายวันร้อยละ 61.0 รองลงไปรับรู้จากการอ่านหนังสือนิตยสาร/วารสารและอ่านหนังสืออื่นๆ ร้อยละ 16.0 และ 11.3 ตามลำดับ อีกร้อยละ 10 ไม่ได้อ่านสิ่งพิมพ์ และอีกร้อยละ 1.7 อ่านหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ซึ่ง(ได้แก่ ฐานเศรษฐกิจและผู้จัดการรายสัปดาห์) รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

2.2.1 หนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวชาวบ้านทั่วไปมากที่สุดคือ ร้อยละ 65.6 รองลงไปเป็นแคลิฟอร์เนียและข่าวสยามร้อยละ 18.6 และ 10.4 ตามลำดับ ไทยนิวส์ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเมื่อผู้นิยมร้อยละ 5.5 ส่วนหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเฉพาะทางได้แก่ มติชน สยามรัฐ สยามกีฬา ผู้จัดการ มีผู้อ่านน้อยกว่าร้อยละ 3.8 เมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างแยกตามจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่าน สรุปได้ ดังนี้ อ่านหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวมีร้อยละ 90.7, ร้อยละ 6.0 อ่านสองฉบับและร้อยละ 3.3 อ่านสามฉบับ ไทยรัฐได้รับความนิยมมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นการอ่านหนังสือพิมพ์เพียงฉบับเดียวหรืออ่านมากกว่าหนึ่งฉบับ จะอ่านไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์อื่น

2.2.2 นิตยสาร/วารสาร กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านนิตยสารแพรวมากที่สุด คือ ร้อยละ 27.1 รองลงไปคือ เธอกับฉันร้อยละ 12.5 ส่วนขวัญเรือน, กุสสร้างคู่สม, แหล่งรถได้รับความนิยมร้อยละ 8.3 เท่ากัน เมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างแยกตามจำนวน สรุปได้ ดังนี้ อ่านนิตยสาร/วารสารฉบับเดียวร้อยละ 72.9, นิยมอ่านสองฉบับร้อยละ 18.8, นิยมอ่านสามฉบับและสี่ฉบับร้อยละ 6.3 และ 2.1 ตามลำดับ แพรวได้รับความนิยมมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นการอ่านนิตยสารเพียงฉบับเดียวหรืออ่านมากกว่าหนึ่งฉบับ กลุ่มตัวอย่างจะอ่านแพรวร่วมกับนิตยสารอื่น

2.2.3 หนังสืออื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.6 อ่านหนังสือทั่วไปไม่เจาะจง, ร้อยละ 17.6 อ่านหนังสือการ์ตูน, ร้อยละ 8.8 อ่านหนังสือธรรมะและร้อยละ 2.9 อ่านหนังสือเรียน

2.2.4 ข่าวสารที่ได้รับความนิยม กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านข่าวบ้านเกิดร้อยละ 19.6, อ่านข่าวการเมืองร้อยละ 17.0, อ่านข่าวเศรษฐกิจร้อยละ 11.5, สาระที่ผู้สนใจน้อยได้แก่ การทำอาหาร การดูแลบ้าน, ศาสนาและวิทยาการก้าวหน้า

2.2.5 สถานที่ที่อ่านสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.6 อ่านสิ่งพิมพ์ในที่พักอาศัย อีกร้อยละ 27.4 อ่านนอกที่พักอาศัย

2.2 โทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 84.7 ชมทุกวัน, ร้อยละ 8.7 ชมนานๆ ครั้ง, ร้อยละ 3.3 ชมทุกสัปดาห์ถึงทุกเดือนและอีกร้อยละ 3.3 ไม่เคยชมเลย

2.2.1 ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.8 นิยมชมข่าวต่างๆ กับชมละครร้อยละ 44.5 ส่วนรายการ กีฬา, การศึกษา, ภาพยนตร์, เกร็ดความรู้, สารคดีนิยมชมร้อยละ 9.7, 8.3, 7.2, 6.6, 6.2 ตามลำดับ เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนลักษณะรายการที่ชมร้อยละ 83.8 จะชมรายการลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนอีกร้อยละ 16.2 ชมรายการโทรทัศน์สองลักษณะรายการขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่นิยมชมรายการโทรทัศน์ลักษณะรายการเดียว ร้อยละ 38.7 ชมละคร, ชมข่าวร้อยละ 37.4 กลุ่มตัวอย่างที่นิยมชมรายการโทรทัศน์สองลักษณะรายการและมากกว่า จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 40.4 ชมข่าว/ละคร, ร้อยละ 17.0 ชมทุกลักษณะรายการ, ร้อยละ 12.8 ไม่แน่นอน, ร้อยละ 10.6 ชมข่าว/ละคร/เกมส์/เกร็ดความรู้,

2.2.2 สถานที่โทรทัศน์ที่ได้รับความนิยม สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ได้รับความนิยมเป็นอันดับหนึ่ง รองลงเป็นช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 9 และช่อง 11 ตามลำดับ

2.2.3 กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์กับครอบครัว(พ่อ/แม่/ญาติ/พี่น้อง/สามี/ภรรยา/ลูก) ร้อยละ 74.6, ชมคนเดียวร้อยละ 20.0, ชมกับเพื่อน ร้อยละ 5.4 โดยร้อยละ 95.5 ชมโทรทัศน์ในที่พักอาศัย ส่วนอีกร้อยละ 4.5 ชมนอกที่พักอาศัย ซึ่งได้แก่ ที่ทำงาน, ร้านอาหาร เป็นต้น ขณะชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างทำอะไรบ้างหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.8 ชมรายการโทรทัศน์อย่างเดียวไม่ได้ทำงานอื่น, ที่เหลือขณะชมรายการโทรทัศน์จะทำงานอื่นไปด้วย เช่น ทำงานบ้าน, ทำงานอาชีพ, ทำงานอดิเรก, เลี้ยงลูก ร้อยละ 12.1, 8.3, 4.1 และ 0.7 ตามลำดับ โดยขณะชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.7 เปลี่ยนหนีโฆษณาไปชมรายการอื่นเป็นบางครั้ง, ร้อยละ 35.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ, ร้อยละ 15.5 ไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณา, ร้อยละ 5.5 ดูประจำสถานีใดสถานีหนึ่งและอีกร้อยละ 3.4 ไม่แน่นอนขึ้นกับความสนใจ ช่วงเวลาที่ชมรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะชมมากในช่วงเวลา 20-21.59 น.ร้อยละ 74.5 ชมช่วงค่ำและดึก ก่อนและหลังเวลาดังกล่าวจะมีผู้ชมน้อยลดทลันลง

2.3 วิทยุ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.7 ฟังรายการวิทยุทุกวัน, ร้อยละ 28.7 ฟังนานๆ ครั้ง, ร้อยละ 16.3 ไม่เคยฟังเลย และอีกร้อยละ 5.3 ฟังทุกสัปดาห์ถึงทุกเดือน

2.3.1 ลักษณะรายการวิทยุที่ได้รับความนิยม กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังรายการเพลง ร้อยละ 74.5, รองลงไปนิยมฟังข่าวร้อยละ 17.1, ร้อยละ 6.0 ฟังทั้งข่าวและเพลง และอีกร้อยละ 2.4 ฟังทุกอย่างที่ออกอากาศ โดยกลุ่มตัวอย่างนิยมฟังสถานีใดสถานีหนึ่งเป็นประจำถึงร้อยละ 78.9, อีกร้อยละ 21.1 ไม่ได้ฟังประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง

2.3.2 กลุ่มตัวอย่างสนใจฟังรายการวิทยุกับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร กลุ่มตัวอย่างฟังรายการวิทยุกับครอบครัว (พ่อ/แม่/ญาติ/พี่น้อง/สามี/ภรรยา/ลูก) ร้อยละ 20.4, ฟังคนเดียว ร้อยละ 63.7, ฟังกับเพื่อน ร้อยละ 15.9 โดยร้อยละ 77.3 ฟังวิทยุในที่พักอาศัย ส่วนอีกร้อยละ 22.7 ฟังนอกที่พักอาศัย โดยที่ขณะฟังรายการวิทยุกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.2 ฟังรายการวิทยุอย่างเดียวยังไม่ได้ทำงานอื่น, ส่วนที่เหลือจะทำงานอื่นไปด้วยเช่น ทำงานอาชีพ, ทำงานบ้าน/ทำรับประทานอาหาร, ทำการบ้านและนอน/ออกกำลังกาย ร้อยละ 27.9, 15.1, 11.2 และ 7.6 ตามลำดับ ในการฟังรายการวิทยุจะมีการเปลี่ยนหนีโฆษณาหรือไม่อย่างไร จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 27.5 ขณะฟังรายการวิทยุไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณาไปฟังรายการอื่น, ร้อยละ 25.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเป็นบางครั้ง, ร้อยละ 23.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ, ร้อยละ 21.1 ฟังประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง และอีกร้อยละ 1.6 ไม่แน่นอนขึ้นกับความสนใจ กลุ่มตัวอย่างจะฟังรายการวิทยุในช่วงเวลาเช้าตื่นนอน และสายๆ โดยจำนวนผู้ฟังจะกระจายทั้งวัน และกลางคืน โดยกลางคืนจะมีผู้สนใจฟังน้อยกว่าเล็กน้อย แต่ในช่วง 20-21.59 น.จะฟังน้อย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างหันไปรับข่าวสารจากโทรทัศน์

3. ทัศนคติที่ต่อการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

3.1 ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตทั่วไป ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตเป็นความเชื่อที่คนในสังคมหนึ่งๆ ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อกัน สังคมล้านนาแต่เดิมเป็นสังคมเกษตรที่อยู่นับที่ราบหุบเขาที่มีลักษณะลาดเท เมื่อฝนตกน้ำจะไหลลงสู่ที่ต่ำ จึงต้องมีการสร้างฝายเพื่อกั้นน้ำไปสู่คลองส่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูก การเกษตรที่ต้องพึ่งพาดินฟ้าอากาศที่มีความเปลี่ยนแปลงทำให้ชาวล้านนามีความอดทนและปล่อยวางกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น ความเชื่อต่างๆ ที่ชาวล้านนายึดถือ จึงช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ความเชื่อเหล่านี้ ได้แก่ คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน, แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้, การทำสิ่งที่ไม่ดีประเพณี จะก่อให้เกิดความเดือดร้อน, ผู้ยอเร็วกว่าไม่ควรได้ตอบผู้ใหญ่ และการเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็น เพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า ความเชื่อเหล่านี้มีพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานได้กล่าวถึง "การเวียนว่ายตายเกิดของภพเราว่า เป็นไปตามบวงกรรม" ภพเราเกิดมาทำทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว เราทำกรรมอะไรไว้ต้องรับผลกรรมนั้น ผลของกรรมนี้ ทำให้คนต้องเวียนว่ายตายเกิดเพื่อรับชดใช้ผลกรรมที่ตนทำไว้ ความเชื่อนี้ทำให้คนยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น ยอมรับปัญหา ยอมรับอุปสรรคที่ตนประสบในลักษณะปล่อยวาง ดำเนินชีวิตอย่างเข้มแข็ง อดทน มีสติ ทำให้การแก้ปัญหา อุปสรรคต่างๆ เป็นไปในลักษณะพยายามไม่สร้างปัญหาผูกพันที่ต่อเนื่อง การปฏิบัติเช่นนี้ช่วยให้ชีวิตมีความสงบสุข กรรมดีกรรมชั่วที่เรากระทำจะส่งผลต่อชีวิตของเรา เมื่อเราทำกรรมดี กรรมดีจะส่งผลให้เรามีความสุขสมหวังในสิ่งปรารถนา คนที่พบแต่สิ่งดีๆ ในชีวิตถือว่า คนๆ นั้นมีบุญมีวาสนา เพราะทำกรรมดีไว้แต่ชาติปางก่อน ดังนั้น การแข่งบุญแข่งวาสนา จึงแข่งกันไม่ได้เพราะเป็นเรื่องส่วนบุคคล การที่คนเราอยู่ร่วมกันในสังคมจะมีประเพณีเป็นที่ยึดเหนี่ยวที่คนในสังคมยอมรับถือปฏิบัติ การฝ่าฝืนประเพณี จึงเป็นการฝ่าฝืนสิ่งที่คนในสังคมยอมรับ ย่อมสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ชาวล้านนาให้ความสำคัญ เชื่อฟังคำคัดค้านของผู้ใหญ่เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์มากกว่า และให้ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุด้วยความอ่อนน้อมต่อมตน ไม่ได้ตอบผู้ใหญ่เพราะจะทำให้เกิดความขัดแย้ง จะหาความสงบมิได้

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นไม่ค่อยแน่ใจกับความเชื่อเรื่อง **คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน** ส่วนความเชื่อเรื่อง **แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่ง**

บุญแข่งวาสนาไม่ได้, การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน เห็นด้วยโน้มเอียงไปทางไม่เห็นด้วย แต่เห็นด้วยกับเรื่อง **ผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรได้ตอบผู้ใหญ่, การเชื้อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็น เพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า**

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นตามเพศ ความเชื่อเรื่อง **คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน** เพศชายไม่เห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางไม่เห็นด้วย ส่วนเพศหญิงไม่เห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางเห็นด้วย และเรื่อง **แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้** เพศหญิงจะเห็นด้วยขณะที่เพศชายไม่เห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางเห็นด้วย แต่สำหรับความเชื่อเรื่อง **การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน** เพศชายไม่เห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางเห็นด้วยสูงเพศหญิงเล็กน้อย ส่วนความเชื่อเรื่อง **ผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรได้ตอบผู้ใหญ่, การเชื้อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็น เพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า** เพศหญิงเห็นด้วยมากกว่าเพศชาย

3.2 ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้หญิง เป็นหลักการดำเนินชีวิตของผู้หญิงโดยทั่วไปที่ช่วยให้ผู้หญิงวางตัวได้ดี ได้แก่ **ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่, ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน, ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน, ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู และผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี** ชาวล้านนาถือว่าผู้หญิงที่ดีที่เป็นกุลสตรีจะต้องอยู่รับใช้ปรนนิบัติบิดามารดา การออกไปเที่ยวเตร่โดยเฉพาะไปโดยลำพังเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง การออกไปเที่ยวนอกบ้านต้องไปกับบิดามารดา ญาติพี่น้องหรืออย่างน้อยไปกับเพื่อนผู้หญิง ถ้ามีครอบครัวแล้วต้องไปกับสามี ความเชื่อเกี่ยวกับฐานะของผู้หญิงทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ หญิงโสดหรือหญิงที่สมรสแล้วของชาวล้านนา จะอยู่บนพื้นฐานที่ว่า กุลสตรีจะเป็นผู้ที่อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ช่วยเหลือครอบครัวอยู่ข้างหลังไม่ออกหน้า การออกไปทำงานนอกบ้านจึงเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง นอกจากไปช่วยทำการเกษตรบนพื้นดินของครอบครัว เนื่องจากรายได้จากการเกษตรมีไม่เพียงพอ ดังนั้นการอยู่ดูแลบ้านของผู้หญิงจึงมีควรอยู่ดูแลบ้านเพียงอย่างเดียวควรหัดทำงานที่สามารถสร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัวด้วย ชาวล้านนามีความเชื่อดั้งเดิมว่า ผู้ชายที่แต่งงานมีครอบครัวแล้วมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวให้สุขสบายไม่ขาดแคลนดังนั้น ผู้หญิงจึงต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยง ความรู้ที่ผู้หญิงเรียนไป จึงไม่ได้ใช้ประโยชน์ เสียเวลาเรียนเปล่า ชาวล้านนาแบ่งภาระงานการดูแลบ้านให้ฝ่ายหญิง ดังนั้นผู้หญิงจึงมีหน้าที่เรียนรู้งานบ้านให้แก่งเพื่อปรนนิบัติบิดามารดาและคนในครอบครัว เมื่อแต่งงานแล้วจะได้มีความชำนาญสามารถปรนนิบัติสามี เป็นภรรยาที่ดี ผู้ชายชาวล้านนาจึงเลือกหญิงที่แก่งงานบ้าน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่ก่อนไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน** และ **ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู** และไม่เห็นด้วยกับความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่** แต่เห็นด้วยกับเรื่อง **ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งงานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี** และ **ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน**

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างเห็นด้วยกับความเชื่อที่กล่าวว่า **ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งงานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี** และเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงว่า **ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน** แสดงให้เห็นว่า ผู้ชายต้องการให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการหารายได้สร้างครอบครัว แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ผู้หญิงดูแลบ้าน

ด้วย การหารายได้ของผู้หญิงจึงเป็นการหารายได้อยู่ที่บ้าน ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยที่ห้ามผู้หญิงเที่ยวเตร่ โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันเพศชายยอมรับการเที่ยวเตร่ของเพศหญิงมากขึ้น เนื่องจากสังคมเปลี่ยนไป ผู้หญิงมีการศึกษามากขึ้น ผู้หญิงจึงต้องการแสดงความสามารถในด้านการงานอาชีพ ออกทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างไม่เห็นด้วยที่ก่อนไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเพศหญิงก่อนไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศชายว่า **ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน** และทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับเรื่องที่ว่า **ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู** ทั้งนี้เพราะผู้หญิงมีการศึกษามากขึ้นทำให้มีความสามารถมากขึ้นในการหารายได้มาสู่ครอบครัวมากขึ้นด้วย ดังนั้น การรอให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหาเลี้ยง จึงเป็นสิ่งที่ไม่สมควร ทั้งสองฝ่ายควรช่วยเหลือกัน โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศชาย แสดงให้เห็นว่า เพศหญิงต้องการช่วยสามีมากขึ้น

3.3 ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้ชาย เป็นหลักการดำเนินชีวิตของผู้ชายโดยทั่วไปที่ช่วยให้ผู้ชายวางตัวได้ติดตามความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้ผู้ชายเป็นผู้นำได้แก่ **ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลังและผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว** ชาวส่านนายกย่องให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและผู้นำสังคม ผู้ชายส่านนาจึงต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ ให้ตนเองมีความรู้รอบด้านโดยเฉพาะสังคมภายนอกเปรียบดั่งช่างเท้าหน้าที่จะต้องอย่างก้าวก่อนทำอื่นๆ ขณะเดียวกันสังคมกำหนดให้ผู้หญิงให้ความร่วมมือกับผู้ชายในลักษณะผู้ตาม เมื่อมีผู้นำก็ต้องมีผู้ตามงานต่างๆ จึงจะสำเร็จลุล่วงไปได้ เมื่อสังคมกำหนดให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและสังคม ผู้ชายจึงต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิง ให้สมฐานะความเป็นผู้นำที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อว่า **ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง และ ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว** เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นที่ไม่ค่อยแน่ใจว่า **ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง และ ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว** โดยเพศชายแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง

3.4 ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะบุตร/ญาติพี่น้อง ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะบุตร/ญาติพี่น้องที่พึงปฏิบัติต่อกันบิดามารดาและญาติพี่น้อง คนในครอบครัวได้แก่ **บุตรควรเจริญรอยตามอาชีพของบิดา, พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน และ พี่น้องติดกันไม่ขาด** ชาวส่านนามีความเชื่อสืบต่อกันมาว่า **บุตรควรเจริญรอยตามอาชีพของบิดา** เพื่อเป็นการรักษาอาชีพของบรรพบุรุษ เนื่องจากอาชีพหลักของชาวส่านนาเป็นอาชีพทางเกษตรกรรม จึงต้องอาศัยแรงงานในการไถ หว่านและเก็บเกี่ยวพืชผล ดังนั้น แรงงานที่จะช่วยเหลือกันได้ดีที่สุด คือ แรงงานจากพี่น้อง ชาวส่านนาจึงให้ความสำคัญกับพี่น้อง เครือญาติที่ต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกันในทุกด้านไม่เฉพาะแต่ในด้านทางการเกษตร จากการที่ชาวส่านนาให้ความสำคัญกับพี่น้องเครือญาติ ความช่วยเหลือ ความผูกพันที่มีต่อกันในทุกด้านจะสร้างสายใยแห่งความรักที่ทำให้พี่น้องที่แม้บางครั้งจะมีเรื่องโกรธเคืองกันมากมายเพียงใด ก็จะไม่ให้อภัยต่อกันด้วยสายใยแห่งความผูกพันนั้นตัดไม่ขาด

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจที่ก่อนไปทางไม่เห็นด้วยกับการกล่าวว่า **บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา แต่เห็นด้วยก่อนไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการที่พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน และ พี่น้องติดกันไม่ขาด** เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้

ความคิดเห็นว่า ไม่ค่อยแน่ใจกับการกล่าว **บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา** โดยเพศหญิง แสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เพราะสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น คนล้วนนามีการศึกษามากขึ้น จึงทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพใหม่ๆ มากขึ้น และทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นด้วยกับการที่ **พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน** อีกทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นด้วยก่อนไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงกับการที่ **พี่น้องตัดกันไม่ขาด**

3.5 ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะภรรยา ชาวล้านนาจะยกย่องให้เกียรติผู้ชาย ผู้หญิงจะมีฐานะต่ำกว่าผู้ชาย เมื่อหญิงแต่งงานแล้วก็จะยิ่งให้ยกย่องเชิดชูให้เกียรติสามีให้สูงกว่าคน ชาวล้านนาให้ภรรยามีหน้าที่ดูแลบุตรเช่นเดียวกับชนชาติอื่นๆ เนื่องจากภรรยาเป็นผู้ให้กำเนิดและโดยสรีระของผู้เป็นแม่ลูกต้องดื่มน้ำนมจากอกแม่ หน้าที่ดูแลบุตรจึงถูกมอบหมายไปโดยธรรมชาติ แม้ในปัจจุบันผู้หญิงจะไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมของตนเองก็ตาม ชาวล้านนามอบหมายหน้าที่ภายในบ้านให้ภรรยา รวมทั้งการดูแลสามีและบุตร สืบเนื่องจากการดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา และการดูแลบุตรต้องอยู่ที่บ้าน ดังนั้น ภรรยาจึงมีหน้าที่ดูแลบ้านรวมถึงการรับใช้สามีและบุตรใน เมื่อหญิงมีครรภ์จะมีสถานภาพต่ำต่อยกกว่าหญิงธรรมดาทั่วไป เนื่องจากในอดีตการแพทย์ยังไม่เจริญการดูแลสุขภาพจึงทำคามยถากรรม เมื่อหญิงมีครรภ์สภาพร่างกายที่มีได้อยู่ในอาการปกติ ความปลอดภัยจึงยังมีน้อยลงตามไปด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับกิจกรรมของหญิงมีครรภ์ จึงมีไว้เพื่อความปลอดภัยของหญิงผู้เป็นแม่และลูก ชาวล้านนาห้ามหญิงมีครรภ์ประกอบกรรมมงคลต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น บวช พระ บุดบ่อน้ำ ก่อศาลา สร้างเจดีย์ วิหาร สิม่า ด้วยเสียงเรียกหญิงมีครรภ์ว่า “แม่มาน” ตรงกับคำว่า “มาร” ที่แปลว่ายักษ์ และเนื่องจากกิจกรรมทางศาสนาต้องมีการะมากทั้งด้านการเตรียมผู้คนและเงิน ทำให้เหนื่อยกายเหนื่อยใจซึ่งจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของแม่ลูก ชาวล้านนายังห้ามหญิงมีครรภ์เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการปลูกบ้าน เช่น ห้ามหญิงมีครรภ์ผูกข้อมือรับขวัญแก่ผู้ที่สร้างบ้านเรือน ห้ามผู้ที่จะปลูกสร้างบ้านเรือนไหว้ แม่ น้ำ ยา น้ำที่มีครรภ์ เพราะจะทำให้สมบัติพินาศฉิบหาย และห้ามหญิงมีครรภ์ข้ามไม้ที่จะประกอบเป็นเครื่องบนหลังคาบ้าน เพราะจะทำให้เกิดภัยและอุบาทว์

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับการที่ **หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา** และ **หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม** ส่วนการที่ **ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา** และ **ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร** กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นไม่แน่ใจ และไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยกับการที่ **ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย** เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับการที่ **หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา** และ **หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม** และทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นไม่ค่อยแน่ใจว่า **ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน** และ **ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร** เพศชายชายแสดงความเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงในเรื่องที่กล่าว **การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา** แสดงว่า เพศชายเห็นความสำคัญของการดูแลบุตรว่า ควรเป็นของสามีด้วย ส่วนเรื่อง **ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย** เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นไม่เห็นด้วยแน่ใจ โดยเพศหญิงแสดงความเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย

3.6 ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะสามี ชาวส่านนายกย่องให้ผู้ชาย เป็นผู้นำครอบครัวและเป็นหลักในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว เมื่อผู้ชายแต่งงานแล้วมีหน้าที่หลักที่จะต้องทำงานหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการหาเลี้ยงชีพจากการเกษตร, ค้าขาย, รับจ้าง หรืออื่นๆ ชายชาวส่านนาต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ ให้ตนมีความรู้รอบด้านโดยเฉพาะสังคมภายนอกและเป็นผู้นำข่าวสารความเป็นไปของสังคมภายนอกมาสู่ครอบครัว ดังนั้น สามีจึงมีหน้าที่ออกสังคม

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อที่ว่า **สามีมีหน้าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว** แต่ไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยกับการ**ออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี** และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าเป็นด้วยกับ**สามีมีหน้าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว** โดยเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง แสดงให้เห็นว่า เพศชายยอมรับหน้าที่นี้เป็นอย่างดี แต่ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าเป็นไม่ค่อยแน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยว่า **การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี**

หากนำความเชื่อมาเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นที่เรียงจากเห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจะสะท้อนให้เห็นระดับการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ยึดมั่นในความเชื่อดั้งเดิมไปจนถึงความคิดเห็นเปลี่ยนไปไม่ยึดมั่นในความเชื่อดั้งเดิม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างยังยึดมั่นกับความเชื่อ โดยแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับเกือบจะเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อที่กล่าวว่า **พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน, พี่น้องตัดกันไม่ขาด, การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า, ผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรโต้ตอบผู้ใหญ่, ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน, สามีมีหน้าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว, ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี** เริ่มไม่แน่ใจกับความเชื่อที่กล่าวว่า **แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้, การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน, ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน, คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน, ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว, ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง, บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา, ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร, การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา** แสดงว่า ทักษณคติเริ่มเปลี่ยน และเริ่มไม่เห็นด้วยกับความเชื่อที่กล่าวว่า **ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย, การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี, ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่, หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม, หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา, ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน, ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู** จนเกือบจะไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่า ทักษณคติเริ่มเปลี่ยนไปจากเดิม

การเสนอผลการวิจัยในรายละเอียด จะแบ่งเนื้อหาสาระเป็นส่วนๆ ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 สภาพทั่วไป

1.2 ภูมิสำเนาและการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัวและลักษณะที่พักอาศัย

ตอนที่ 2 แบบแผนการดำเนินชีวิต (Life Style)

2.1 การหาเลี้ยงตนเอง ครอบครัวและการหารายได้

2.2 อาหารการกิน

2.3 การใช้จ่ายใช้สอยเกี่ยวกับเสื้อผ้า

2.4 การใช้เวลาว่าง

ตอนที่ 3 ความสนใจในข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ

3.1 สิ่งพิมพ์

3.2 โทรทัศน์

3.3 วิทยุ

ตอนที่ 4 ทศนคติในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

4.1 ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ดังนี้

4.1.1 การดำเนินชีวิตทั่วไป

4.1.2 การดำเนินชีวิตของผู้หญิง

4.1.3 การดำเนินชีวิตของผู้ชาย

4.2 ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะต่างๆ ของครอบครัว ดังนี้

4.2.1 บุตร/ญาติพี่น้อง

4.2.2 ภรรยา

4.2.3 สามีน

4.3 ความเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อ

ตอนที่ 1: สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวถึง เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ภูมิสำเนา การเข้ามาอาศัยในเชียงใหม่ ลักษณะของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว รวมถึงลักษณะที่พักอาศัยและความเป็นเจ้าของที่พักอาศัย

1.1 สภาพทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นเพศชายร้อยละ 41.7 และเพศหญิงร้อยละ 58.3 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปีร้อยละ 33.7 รองลงไปอายุ 31-40 ปีและต่ำกว่า 21 ปี เป็นร้อยละ 26.7 และ 20.7 ตามลำดับ นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 94.7 รองลงไปเป็นศาสนาคริสต์และอิสลามร้อยละ 3.0 และ 1.7 ตามลำดับ การศึกษาระดับ ปวช., ปวท., ปวส. ร้อยละ 31.0 รองลงไประดับปริญญาตรีร้อยละ 26.7 และ ม.1 - ม.3 ร้อยละ 16.0 สถานภาพโสดร้อยละ 50.7 รองลงไปสมรสแล้วอยู่ด้วยกันร้อยละ 42 (ดังตารางที่ 1 ถึง 5)

ตารางที่ 1 เพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	125	41.7
หญิง	175	58.3
รวม	300	100.0

ตารางที่ 2 อายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	62	20.7
21-30 ปี	101	33.7
31-40 ปี	80	26.7
41-50 ปี	35	11.7
51-60 ปี	11	3.6
61-70 ปี	6	2.0
70 ปีขึ้นไป	5	1.6
รวม	300	100.0

ตารางที่ 3 ศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	284	94.7
คริสต์	9	3.0
อิสลาม	5	1.7
อื่น ๆ	2	0.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ ป.6 ลงไป	44	14.7
ม.1 - ม.3	48	16.0
ม.4 - ม.6	32	10.7
ปวช.ปวท.ปวส.	93	31.0
ปริญญาตรี	80	26.7
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.0
รวม	300	100.0

ตารางที่ 5 สถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	152	50.7
สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน	126	42.0
สมรสแล้วแยกกันอยู่	12	4.0
หย่า	1	0.3
ม่าย	9	3.0
รวม	300	100.0

1.2 ภูมิถิ่นและการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ อีกร้อยละ 36.0 เป็นคนต่างถิ่น โดยแบ่งเป็นจากจังหวัดอื่นในภาคเหนือร้อยละ 19.0 มาจากกรุงเทพฯ ร้อยละ 6.7 และจากภาคกลาง เท่ากับภาคอีสานคือ ร้อยละ 3.7 ส่วนมากได้น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.0 โดยร้อยละ 42.6 มาอยู่เชียงใหม่ มากกว่า 10 ปี, ย้ายมา 4-5 ปีเท่ากับ 6-10 ปีคือ ร้อยละ 19.4 และย้ายมาน้อยกว่า 4 ปี ร้อยละ 18.5 เป็นการย้ายมาอาศัยในเชียงใหม่เพื่อประกอบอาชีพร้อยละ 57.4, ดัดตามครอบครัวร้อยละ 22.2 และมาศึกษาต่อร้อยละ 13.9 ตามลำดับ ลักษณะการย้ายมาอาศัยอยู่เป็นการถาวรเพราะชอบเชียงใหม่ร้อยละ 52.8 นอกนั้นมาอยู่ชั่วคราว (ดังตารางที่ 6 ถึง 9)

ตารางที่ 6 ภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	20	6.7
เชียงใหม่	192	64.0
ภาคเหนือ	57	19.0
ภาคกลาง	11	3.7
ภาคอีสาน	11	3.7
ภาคใต้	9	3.0
รวม	300	100.0

ตารางที่ 7 ระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่เชียงใหม่

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 4 ปี	20	18.5
4 - 5 ปี	21	19.4
6 - 10 ปี	21	19.4
มากกว่า 10 ปี	46	42.6
รวม	108	100.0

ตารางที่ 8 สาเหตุของการอพยพเข้ามาอยู่เชียงใหม่

สาเหตุของการอพยพ	จำนวน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพ	62	57.4
ศึกษา	15	13.9
ประกอบอาชีพและศึกษา	7	6.5
ติดตามครอบครัว	24	22.2
รวม	108	100.0

ตารางที่ 9 ลักษณะการอพยพเข้ามาอยู่เชียงใหม่

ลักษณะของการอพยพ	จำนวน	ร้อยละ
ชั่วคราว	51	47.2
ถาวร	57	52.8
รวม	108	100.0

1.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัวและลักษณะที่พักอาศัย

ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 80.3 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน ร้อยละ 27.7 รองลงไปมี 5 คน ร้อยละ 21.0 ตามลำดับ หรืออาจกล่าวได้ว่า ประมาณร้อยละ 67.4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน ส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านร้อยละ 61.0 รองลงไปอยู่ตึกแถวร้อยละ 26.0 ตามลำดับ ความเป็นเจ้าของสถานที่พักอาศัยร้อยละ 28.0 จะเช่า, ร้อยละ 25.3 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของที่พักอาศัยและอีกร้อยละ 23.7 เป็นของบิดามารดา (ดังตารางที่ 10 ถึง 13) ตารางที่ 10 จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
หนึ่งคน	12	4.0
สองคน	22	7.3
สามคน	56	18.7
สี่คน	83	27.7
ห้าคน	63	21.0
หกคน	32	10.7
เจ็ดคน	23	7.7
แปดคน	5	1.7
เก้าคน	2	0.7
สิบคน	2	0.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 11 ลักษณะครอบครัว

ลักษณะครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ครอบครัวเดี่ยว	241	80.3
ครอบครัวขยาย	59	19.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 12 ลักษณะที่พักอาศัย

ลักษณะที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	183	61.0
คอนโด	6	2.0
คิกแถว	78	26.0
คอนโดมิเนียม	2	0.7
หอพัก	18	6.0
อื่น ๆ	13	4.3
รวม	300	100.0

ตารางที่ 13 ผู้เป็นเจ้าของที่พักอาศัย

ผู้เป็นเจ้าของ	จำนวน	ร้อยละ
ตนเอง	76	25.3
บิดา/มารดา	71	23.7
ญาติพี่น้อง	22	7.3
เช่า	84	28.0
นายจ้าง/ราชการ	47	15.7
รวม	300	100.0

จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่อยู่ในวัย 40 ปีลงมา นับถือศาสนาพุทธ มากกว่าครึ่งจบการศึกษาตั้งแต่ ปวช. ขึ้นไป เป็นคนโสดมากกว่าคนสมรสแล้ว และร้อยละ 27.7 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน หรืออาจกล่าวได้ว่า ประมาณร้อยละ 67.4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน ร้อยละ 36.0 เป็นคนต่างถิ่นและเป็นคนภาคเหนือด้วยกันร้อยละ 19.0 รองลงไปมาจากกรุงเทพฯ ร้อยละ 6.7 เมื่อพิจารณาเฉพาะคนต่างถิ่นร้อยละ 57.4 ย้ายมาทำงาน อีกร้อยละ 22.2 ติดตามครอบครัว ร้อยละ 42 มาอยู่เชียงใหม่มากกว่า 10 ปีและร้อยละ 52.8 ต้องการจะอยู่เชียงใหม่ถาวร

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.0 เช่าที่พักอาศัย ร้อยละ 25.3 พักในบ้านของตนเองและอีกร้อยละ 15.7 พักในที่พักอาศัยที่นายจ้างหรือทางราชการจัดให้ และกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัว

เคียวถึงร้อยละ 80.3 อีกร้อยละ 19.7 เป็นครอบครัวขยาย ในเมื่อในจำนวนนี้เป็นคนเชียงใหม่ร้อยละ 64.0 จำนวนครอบครัวขยายก็ควรมีตัวเลขใกล้เคียงกัน แต่ครอบครัวขยายมีเพียงร้อยละ 19.7 แสดงว่า จำนวนครอบครัวขยายลดลง ครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวต่างคนต่างอยู่มากขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารพบว่า ในอดีตชาวล้านนา(ชาวเชียงใหม่เป็นส่วนหนึ่งของชาวล้านนา) เมื่อบุตรธิดาสมรสแล้วบุตรธิดายังคงอยู่บิดามารดาเป็นครอบครัวขยายโดยฝ่ายชายจะไปอยู่บ้านฝ่ายหญิง และเมื่อคู่สมรสใหม่เก็บหอมรอมริบได้ก็จะสร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้กับบิดามารดา การกินการอยู่ยังเชื่อมถึงกันมิได้ขาด

ตอนที่ 2 แบบแผนการดำเนินชีวิต (Life Style)

แบบแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่างจะกล่าวถึง การประกอบอาชีพ การทำมาหาเลี้ยงตนเอง ครอบครัว การหารายได้ อาหารการกิน การรับประทานอาหาร การปรุงอาหาร การซื้อหาอาหารสด ปัจจัยที่คำนึงถึงเมื่อซื้ออาหารสด การใช้จ่ายใช้สอยเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย วิธีการได้เครื่องแต่งกายมา สถานที่ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายรวมไปถึงการใช้เวลาว่าง

2.1 การหาเลี้ยงตนเอง ครอบครัว และการหารายได้

กลุ่มตัวอย่าง มีอาชีพหลักทำธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 31.3 รองลงไปเป็นนักเรียนร้อยละ 19.7 เป็นลูกจ้างธุรกิจเอกชนร้อยละ 16.3 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพเสริมร้อยละ 21.7 ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเสริมจะใช้เวลาในอาชีพหลักมากกว่าเวลาในอาชีพเสริมถึงร้อยละ 81.5 อีกร้อยละ 7.7 ใช้เวลาในอาชีพหลักน้อยกว่าเวลาในอาชีพเสริมและร้อยละ 10.8 ใช้เวลาในงานทั้งสองใกล้เคียงกัน สำหรับรายได้ที่ได้จากงานในอาชีพหลักเมื่อเทียบกับรายได้จากอาชีพเสริม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 มีรายได้จากอาชีพหลักสูงกว่าอาชีพเสริม, ร้อยละ 23.1 มีรายได้จากอาชีพหลักน้อยกว่ารายได้จากอาชีพเสริม และร้อยละ 16.9 มีรายได้จากอาชีพหลักใกล้เคียงกับอาชีพเสริม (ตารางที่ 14 ถึง 17)

ตารางที่ 14 อาชีพหลัก

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ	42	14.0
รัฐวิสาหกิจ	6	2.0
ธุรกิจส่วนตัว	94	31.3
เกษตรกร	3	1.0
ลูกจ้างธุรกิจเอกชน	49	16.3
นักศึกษา	59	19.7
ผู้ใช้แรงงาน	9	3.0
แม่บ้าน	38	12.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 15 การมีอาชีพเสริม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
มี	65	21.7
ไม่มี	235	78.3
รวม	300	100.0

ตารางที่ 16 การใช้เวลาในอาชีพหลักกับอาชีพเสริม

การใช้เวลา	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลักน้อยกว่า	5	7.7
อาชีพหลักมากกว่า	53	81.5
ใช้เวลาใกล้เคียงกัน	7	10.8
รวม	65	100.0

ตารางที่ 17 รายได้ในอาชีพหลักกับอาชีพเสริม

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลักน้อยกว่า	15	23.1
อาชีพหลักมากกว่า	39	60.0
รายได้ใกล้เคียงกัน	11	16.9
รวม	65	100.0

2.2. อาหารการกิน

ในด้านอาหารการกิน กลุ่มตัวอย่างรับประทานวันละสามมื้อ ร้อยละ 70.0 อีกร้อยละ 13.7 รับประทานอาหารเช้า ซึ่งอัตราส่วนนี้เท่ากับผู้รับประทานอาหารเช้าสองมื้อ นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบอาหารฝรั่งมากที่สุด รองลงไปเป็นอาหารจีน, อาหารพื้นเมืองและอาหารไทยร้อยละ 17.7, 13.0, 5.0 และ 1.7 ตามลำดับ

ส่วนสถานที่ที่รับประทานอาหารเช้าต่างๆ (อาหารพื้นเมือง ไทย จีน ฝรั่ง) พบว่า อาหารพื้นเมืองและอาหารไทยกลุ่มตัวอย่างจะรับประทานที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 74 และ 67.8 ตามลำดับ ส่วนอาหารฝรั่งและอาหารจีนส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะรับประทานที่ร้านอาหารร้อยละ 96 และ 79 ตามลำดับ

เมื่อถามถึง การปรุงอาหารเพื่อรับประทาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ซื้ออาหารสดมาปรุงเอง ร้อยละ 50.7 และอีกร้อยละ 26.0 ซื้ออาหารสำเร็จรูปมาปรุงเองต่างๆ กับการปรุงอาหารเอง และซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานร้อยละ 17.7 (ดังตารางที่ 18 ถึง 21)

ตารางที่ 18 จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานในหนึ่งวัน

จำนวนมื้อ	จำนวน	ร้อยละ
มือเดียว	8	2.7
สองมือ	41	13.7
สามมือ	210	70.0
สี่มือ	41	13.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 19 ความชอบอาหารแต่ละชนิด

ความชอบ	อาหารพื้นเมือง		อาหารไทย		อาหารฝรั่ง		อาหารจีน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชอบ	285	95.0	295	98.3	247	82.3	261	87.0
ไม่ชอบทาน	15	5.0	5	1.7	53	17.7	39	13.0
รวม	300	100.0	300	100.0	300	100.0	300	100.0

ตารางที่ 20 สถานที่รับประทานอาหารกับประเภทอาหาร

สถานที่	อาหารพื้นเมือง		อาหารไทย		อาหารฝรั่ง		อาหารจีน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่บ้าน	211	74.0	200	67.8	10	4.0	55	21.0
ร้านอาหาร	74	26.0	95	32.2	237	96.0	206	79.0
รวม	285	100.0	295	100.0	247	100.0	261	100.0

ตารางที่ 21 ลักษณะการปรุงอาหาร

ลักษณะการปรุงอาหาร	จำนวน	ร้อยละ
ซื้ออาหารสดมาปรุงเอง	152	50.7
ซื้ออาหารกึ่งสำเร็จรูปมาปรุงเอง	15	5.0
ซื้ออาหารสำเร็จรูป	53	17.7
ซื้อสำเร็จรูปพอ ๆ กับปรุงเอง	78	26.0
ลักษณะการปรุงอาหารไม่แน่นอนแล้วแต่ความสะดวก	2	0.7
รวม	300	100.0

ร้อยละ 80.0 ซื้ออาหารสดจากตลาดสด รองลงไปซื้อจากซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วไป อีกร้อยละ 56.0 ซื้ออาหารสดทุกวัน รองลงไปเป็นร้อยละ 22.7 ซื้อ 3-4 วันครั้งและซื้อทุกสัปดาห์ร้อยละ 13.3 โดยร้อยละ 98.0 ชำระเป็นเงินสด และร้อยละ 92.3 คำนึงถึงคุณภาพและความสด (ดังตารางที่ 22 ถึง 25)

ตารางที่ 22 สถานที่ซื้ออาหารสด

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
ซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วไป	25	8.3
ซูเปอร์ ๗ ในห้างสรรพสินค้า	20	6.7
ตลาดสด	240	80.0
ตลาดสดและซูเปอร์มาร์เก็ต	7	2.3
สถานที่ไม่แน่นอนแล้วแต่ความสะดวก	8	2.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 23 ความถี่ในการซื้ออาหารสด

ความถี่ในการซื้อ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	168	56.0
3 - 4 วัน	68	22.7
ทุกสัปดาห์	40	13.3
นาน ๆ ครั้ง	16	5.3
คนอื่นซื้อ	8	2.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 24 วิธีการชำระเงินเมื่อซื้ออาหารสด

วิธีการชำระเงิน	จำนวน	ร้อยละ
เงินสด	294	98.0
เงินผ่อน	2	0.7
บัตรเครดิต	4	1.3
รวม	300	100.0

ตารางที่ 25 ปัจจัยที่คำนึงถึงเมื่อซื้ออาหารสด

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
คุณภาพ ความสด	277	92.3
ตราหือ	2	0.7
ร้านค้า	4	1.3
ราคา	15	5.0
ความสวย	2	0.7
โฆษณา	0	0.0
รวม	300	100.0

2.3 การใช้จ่ายใช้สอยเกี่ยวกับเสื้อผ้า

การใช้จ่ายใช้สอยของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย พบว่า ร้อยละ 75.3 ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปใส่, ร้อยละ 12.7 ซื้อผ้าเองแล้วจ้างช่างตัด, ร้อยละ 5.0 ซื้อผ้าเองตัดเอง, ร้อยละ 4.7 คนอื่นซื้อให้ สถานที่ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป ร้อยละ 44.2 ซื้อจากร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั่วๆ ไป, ร้อยละ 29.2 ซื้อจากร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปในศูนย์การค้า, ร้อยละ 23.5 ซื้อในห้างสรรพสินค้า นอกนั้นซื้อจากร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปมือสอง (ดังตารางที่ 26 ถึง 27)

ตารางที่ 26 วิธีได้เครื่องแต่งกายมา

วิธีได้เครื่องแต่งกาย	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อสำเร็จรูป	226	75.3
ซื้อผ้าเองตัดเอง	15	5.0
ซื้อผ้าเองจ้างช่างตัด	38	12.7
ให้ช่างซื้อผ้าให้และตัดให้	5	1.7
คนอื่นซื้อให้	14	4.7
จ้างช่างตัดเท่า ๆ กับซื้อสำเร็จ	2	0.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 27 สถานที่ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั่วไป	100	44.2
ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปในศูนย์การค้า	66	29.2
ห้างสรรพสินค้า	53	23.5
ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปมือสอง	7	3.1
รวม	226	100.0

กลุ่มตัวอย่างมักไปซื้อเสื้อผ้าเองร้อยละ 47.3 รองลงไปเป็นการไปซื้อกับคู่สมรสเท่ากับไปซื้อกับเพื่อนคือ ร้อยละ 16.0 ในเรื่องการขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะไม่ตามความคิดเห็นจากคนอื่นถึงร้อยละ 50.0 ส่วนที่ขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายจากผู้อื่น มักเป็นการถามคนใกล้ชิดเช่น คู่สมรสและเพื่อนร้อยละ 18.0 และ 13.7 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ถึงแม้จะมีคนอื่นไปด้วยแต่กลุ่มตัวอย่างจะตัดสินใจเอง (ดังตารางที่ 28 ถึง 29)

ตารางที่ 28 บุคคลที่ไปซื้อเสื้อผ้าด้วย

บุคคลที่ไปด้วย	จำนวน	ร้อยละ
พ่อ/แม่	21	7.0
ญาติพี่น้อง	25	8.3
ตนเอง	142	47.3
สามี/ภรรยา	48	16.0
ช่างตัดเสื้อ	3	1.0
เพื่อน	48	16.0
ลูก	11	3.7
คนรัก	2	0.7
รวม	300	100.0

ตารางที่ 29 บุคคลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกาย

บุคคล	จำนวน	ร้อยละ
พ่อ/แม่	16	5.3
ญาติพี่น้อง	25	8.3
ตนเอง	150	50.0
สามี/ภรรยา	54	18.0
ช่างตัดเสื้อ	4	1.3
เพื่อน	41	13.7
ลูก	8	2.7
คนรัก	2	0.7
รวม	300	100.0

2.4 การใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างเป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทำแล้ว ไม่รู้สึกเป็นภาระ หรือเป็นหน้าที่ที่ต้องทำอย่างเคร่งครัด แต่เป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทำด้วยความพอใจและมีความสุข

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.3 พักผ่อนหาความบันเทิงภายในบ้านด้วยการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ เย็บปักถักร้อย ทำงานอดิเรกอื่นๆ, ร้อยละ 20.7 นอนและกิน, ร้อยละ 11.7 ทำงานบ้านหรือเลี้ยงลูก, ร้อยละ 9.3 ออกไปหาความบันเทิงนอกบ้าน ดูภาพยนตร์ ฟังเพลง เดินร่ำ นอกนั้นจะใช้เวลาอยู่ในบ้านด้วยการดูแลต้นไม้ ดูแลสัตว์ เล่นดนตรี เล่นกีฬา สังสรรค์กับเพื่อน หรือทำบุญ เป็นต้น จากตารางที่ 30 จะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามใช้เวลาส่วนใหญ่ในยามว่างทำกิจกรรมต่างๆ ภายในบ้าน มากกว่าออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน

ตารางที่ 30 การใช้เวลาว่าง

กิจกรรมในยามว่าง	จำนวน	ร้อยละ
ทำบุญ	4	1.3
งานบ้านเลี้ยงลูก	35	11.7
บ้านทั้งในบ้าน	115	38.3
บ้านทั้งนอกบ้าน	28	9.3
สังสรรค์กับเพื่อน	10	3.3
ดูแลต้นไม้และสัตว์	20	6.7
นอนและกิน	62	20.7
กีฬา/เกมส์	20	6.7
รวม	300	100.0

จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุดคือ ร้อยละ 31.3 โดยร้อยละ 21.7 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพเสริม อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีอาชีพเสริมก็ยังให้เวลากับอาชีพหลักมากกว่าอาชีพเสริมถึงร้อยละ 81.5 และรายได้จากอาชีพหลักยังคงมากกว่าอาชีพเสริมถึงร้อยละ 60.0

สำหรับด้านอาหารการกิน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.0 รับประทานอาหารสามมื้อ อีกร้อยละ 13.7 รับประทานอาหารสี่มื้อเท่ากับกลุ่มที่รับประทานอาหารสองมื้อ หากรับประทานอาหารพื้นเมืองหรืออาหารไทยจะรับประทานที่บ้าน ส่วนอาหารฝรั่งหรืออาหารจีนจะรับประทานที่ร้าน และมีอีกร้อยละ 17.7 ไม่ชอบอาหารฝรั่งและร้อยละ 13.0 ไม่ชอบอาหารจีน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.7 ยังนิยมซื้ออาหารสดมาปรุงเอง อีกร้อยละ 26.0 จะซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานต่างๆ กับการซื้ออาหารสดมาปรุงเอง โดยร้อยละ 80.0 ยังคงซื้ออาหารสดจากตลาด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.0 จะซื้ออาหารสดทุกวันและชำระเงินเป็นเงินสดร้อยละ 98.0 โดยเน้นคุณภาพและความสดร้อยละ 92.3

การใช้จ่ายใช้สอยเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายพบว่า ส่วนใหญ่ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปใส่ร้อยละ 75.3 โดยร้อยละ 44.2 ซื้อจากร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั่วไป, ร้อยละ 47.3 ของกลุ่มตัวอย่างจะไปซื้อเสื้อผ้าด้วยตนเองคนเดียว ที่เหลือจะไปกับคนใกล้ชิดเช่น เพื่อน พ่อแม่ ญาติพี่น้อง สามีภรรยา แต่ร้อยละ 50.0 จะใช้ความคิดเห็นของตนเองเมื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งกายแม้จะมีคนอื่นไปด้วย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการพักผ่อนหาความบันเทิงด้วยการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ กินๆ นอนๆ ในบ้าน ในบางกิจกรรม เช่น การทำงานบ้าน กลุ่มตัวอย่างไม่ถึงว่าการทำงานบ้านเป็นการะงาน แต่เป็นกิจกรรมในยามว่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างคิดว่า ไม่ต้องเคร่งครัดกับงานเหล่านั้น จะทำเมื่อมีเวลาว่าง หรือแม้แต่การเลี้ยงลูกอยู่กับบ้าน กลุ่มตัวอย่างก็ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ทำเวลาว่าง

ตอนที่ 3 ความสนใจในข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ

ตอนที่ 3 จะกล่าวถึง วิธีการรับรู้ข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการรับรู้ข่าวสารต่างๆ อย่างไร สนใจรับรู้ข่าวสารจากสื่อใดบ้าง โดยกิจกรรมและสื่อต่างๆ ที่ศึกษา มีดังนี้

3.1 สื่อสิ่งพิมพ์

เป็นการศึกษาว่า กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านสิ่งพิมพ์ใดบ้างในแต่ละวัน เนื้อหาสาระที่นิยมอ่าน และสถานที่ที่อ่าน สิ่งพิมพ์ที่ศึกษาได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน, หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์, นิตยสาร/วารสาร และหนังสืออื่นๆ ทัวไป

3.2 โทรทัศน์

ความสนใจชมโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ความถี่ในการชม, ลักษณะรายการที่นิยม, สถานที่ที่นิยม, บุคคลที่ร่วมชมรายการโทรทัศน์ด้วยและสถานที่ที่ชมรายการโทรทัศน์ รวมทั้งพฤติกรรมระหว่างชมรายการโทรทัศน์ว่า ทำงานอื่นระหว่างชมรายการหรือไม่ มีการเปลี่ยนหนีโฆษณาหรือไม่ และชมรายการโทรทัศน์ช่วงเวลาใด

3.3 วิทยุ

ความสนใจฟังวิทยุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ความถี่ในการฟัง, ลักษณะรายการที่นิยม, สถานที่ที่นิยม, บุคคลที่ร่วมฟังรายการวิทยุด้วยและสถานที่ที่ฟังรายการวิทยุ รวมทั้งพฤติกรรมระหว่างฟังรายการวิทยุว่า ทำงานอื่นระหว่างฟังรายการหรือไม่ มีการเปลี่ยนหนีโฆษณาหรือไม่ และฟังรายการวิทยุช่วงเวลาใด

รายละเอียดที่นำเสนอมี ดังต่อไปนี้

3.1 สื่อสิ่งพิมพ์

กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะรับรู้ข่าวสารต่างๆ ด้วยการอ่านสิ่งพิมพ์ต่างๆ ดังนี้ ร้อยละ 61.0 ของกลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน รองลงไปอ่านหนังสือ นิตยสาร/วารสารและอ่านหนังสืออื่นๆ ร้อยละ 16.0 และ 11.3 ตามลำดับ และอีกร้อยละ 10 ไม่ได้อ่านสิ่งพิมพ์ (ดังตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 สิ่งพิมพ์ที่อ่านประจำ

สิ่งพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์รายวัน	183	61.0
หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	5	1.7
นิตยสาร/วารสาร	48	16.0
หนังสืออื่น ๆ	34	11.3
ไม่อ่าน	30	10.0
รวม	300	100.0

การศึกษาพฤติกรรมและความสนใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ จะกล่าวถึง รายชื่อสิ่งพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่าน, จำนวนและรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่อ่านประจำในแต่ละวัน เนื้อหาสาระที่นิยมอ่านเป็นประจำ และสถานที่ที่อ่าน โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้

- ก. หนังสือรายวัน
- ข. หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์
- ค. นิตยสาร/วารสาร
- ง. หนังสืออื่นๆ
- จ. เนื้อหาสาระที่นิยมอ่านเป็นประจำ
- ฉ. สถานที่อ่านสิ่งพิมพ์

ก. หนังสือพิมพ์รายวัน

กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดคือ ร้อยละ 65.6 รองลงไปเป็นเดลินิวส์และข่าวสยามร้อยละ 18.6 และ 10.4 ตามลำดับ ไทยนิวส์ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีผู้นิยมร้อยละ 5.5 ส่วนหนังสือพิมพ์อื่นๆ จะมีผู้นิยมอ่านแต่ละฉบับน้อยกว่าร้อยละ 3.8 ได้แก่ มติชน สยามกีฬา ข่าวสด ผู้จัดการ สยามรัฐ เป็นต้น (ดังตารางที่ 32) ข้อสังเกต หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวชาวบ้านทั่วไปจะมีผู้นิยมอ่านมากกว่าหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเฉพาะทาง เช่น มติชน สยามรัฐ สยามกีฬา เป็นต้น

ตารางที่ 32 รายชื่อหนังสือพิมพ์รายวันตามความนิยม

รายชื่อหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ไทยรัฐ	120	65.6
ข่าวสด	3	1.6
สยามรัฐ	2	1.1
ชิงชัย	1	0.5
เดลินิวส์	34	18.6
สยามกีฬา	4	2.2
ไทยนิวส์	10	5.5
มติชน	7	3.8
ผู้จัดการ	3	1.6
ข่าวสยาม	19	10.4
กรุงเทพธุรกิจ	1	0.5
บางกอกโพสต์	2	1.1

หมายเหตุ ตารางนี้ เป็นอัตราร้อยละของจำนวนผู้อ่านหนังสือพิมพ์

ในจำนวนผู้ที่นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ แบ่งเป็นผู้นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับเดียว ร้อยละ 90.7, ร้อยละ 6.0 อ่านสองฉบับและร้อยละ 3.3 อ่านสามฉบับ (ดังตารางที่ 33) โดยอัตราร้อยละของรายชื่อหนังสือพิมพ์ที่แสดงต่อไปนี้ เป็นอัตราร้อยละของแต่ละกลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ตามจำนวนฉบับ มีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันฉบับเดียว นิยมอ่านไทยรัฐมากที่สุด ร้อยละ 63.3 รองลงไปได้แก่ เดลินิวส์และข่าวสยาม ร้อยละ 17.5 และ 10.8 ตามลำดับ ส่วนหนังสือพิมพ์อื่นๆ จะมีผู้นิยมอ่านแต่ละฉบับไม่ถึงร้อยละ 2.0 ได้แก่ สยามกีฬา ผู้จัดการ มติชน ข่าวสด สยามรัฐ ชิงเขียน เป็นต้น ส่วนไทยนิวส์หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีผู้นิยมอ่านร้อยละ 1.2 (ดังตารางที่ 34)

2. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันสองฉบับ นิยมอ่านไทยรัฐกับไทยนิวส์ร้อยละ 27.3 เท่ากับจำนวนที่นิยมอ่านไทยรัฐกับมติชน นอกนั้นจะนิยมอ่านไทยรัฐคู่กับหนังสือพิมพ์อื่น(ดังตารางที่ 35)

3. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันสามฉบับ จะนิยมอ่านไทยรัฐ, เดลินิวส์และไทยนิวส์มากที่สุดคือ ร้อยละ 50.0 นอกนั้นอ่านไทยรัฐร่วมกับหนังสือพิมพ์อื่น (ดังตารางที่ 36)

ตารางที่ 33 จำนวนหนังสือพิมพ์รายวันที่อ่าน

จำนวนหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ฉบับเดียว	166	90.7
สองฉบับ	11	6.0
สามฉบับ	6	3.3
รวม	183	100.0

ตารางที่ 34 รายชื่อหนังสือพิมพ์รายวันที่ผู้อ่านเลือกอ่านเพียงฉบับเดียว

รายชื่อหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ไทยรัฐ	105	63.3
ชิงเขียน	1	0.6
สยามกีฬา	3	1.8
ไทยนิวส์	2	1.2
ข่าวสยาม	18	10.8
ผู้จัดการ	3	1.8
ข่าวสด	2	1.2
เดลินิวส์	29	17.5
มติชน	2	1.2
สยามรัฐ	1	0.6
รวม	166	100.0

ตารางที่ 35 รายชื่อหนังสือพิมพ์รายวันที่มีผู้อ่านสองฉบับ

รายชื่อหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ไทยรัฐ/ไทยนิวส์	3	27.3
ไทยรัฐ/บางกอกโพสต์	1	9.1
ไทยรัฐ/มติชน	3	27.3
ไทยรัฐ/ข่าวสด	1	9.1
ไทยรัฐ/ข่าวสยาม	1	9.1
ไทยนิวส์/บางกอกโพสต์	1	9.1
มติชน/สยามรัฐ	1	9.1
รวม	11	100.0

ตารางที่ 36 รายชื่อหนังสือพิมพ์รายวันที่มีผู้อ่านสามฉบับ

รายชื่อหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ไทยรัฐ/ไทยนิวส์/สยามกีฬา	1	16.7
ไทยรัฐ/เดลินิวส์/ไทยนิวส์	3	50.0
ไทยรัฐ/เดลินิวส์/กรุงเทพธุรกิจ	1	16.7
ไทยรัฐ/ไทยนิวส์/มติชน	1	16.7
รวม	6	100.0

หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์

การศึกษาค้นคว้าความนิยมอ่านหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ที่จะนำเสนอต่อไปนี้ อัตราร้อยละที่ปรากฏจะเป็นอัตราร้อยละเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่อ่านเฉพาะหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์เท่านั้น กล่าวคือ ร้อยละ 60.0 นิยมอ่านฐานเศรษฐกิจ, อีกร้อยละ 40.0 นิยมอ่านผู้จัดการรายสัปดาห์ (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 รายชื่อหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ที่อ่าน

รายชื่อหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ฐานเศรษฐกิจ	3	60.0
ผู้จัดการรายสัปดาห์	2	40.0
รวม	5	100.0

คำนิยามสาร/วารสาร

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อ่านนิตยสาร/วารสารจะนิยมนิตยสารแพรวมากที่สุด คือ ร้อยละ 27.1 รองลงไปคือ เชอกับฉันร้อยละ 12.5 ส่วนขวัญเรือน, คู่สร้างคู่สม, แผลงรถได้รับความนิยมน้อยละ 8.3 เท่ากัน(ดังตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 รายชื่อนิตยสาร/วารสารตามความนิยม

รายชื่อนิตยสาร/วารสาร	จำนวน	ร้อยละ	รายชื่อนิตยสาร/วารสาร	จำนวน	ร้อยละ
ทีวีพูล	2	4.2	The boy	2	4.2
สารคดี	1	2.1	ดิฉัน	3	6.3
คู่แสบ	1	2.1	การมีมือ	1	2.1
image	2	4.2	idea	1	2.1
ซัดเตอร์	1	2.1	พลอยแกมเพชร	2	4.2
ขวัญเรือน	4	8.3	แพรว	13	27.1
วัยหวาน	2	4.2	บ้านและสวน	1	2.1
ผู้หญิง	3	6.3	วัยน่ารัก	2	4.2
เชอกับฉัน	6	12.5	อศท.	1	2.1
บ้านและตกแต่ง	2	4.2	คู่สร้างคู่สม	4	8.3
คาราภาพยนตร์	3	6.3	สกุลไทย	2	4.2
motorcycle	1	2.1	แผลงรถ	4	8.3
look	2	4.2	อานนท์	1	2.1
ธุรกิจ	1	2.1	Deco	1	2.1
ทราย	1	2.1			

หมายเหตุ ร้อยละที่แสดงในตารางที่ 38 เป็นอัตราร้อยละของจำนวนผู้อ่านนิตยสาร

ในจำนวนผู้นิยมนิตยสาร/วารสารเป็นประจำจะแบ่งเป็นผู้นิยมนิตยสาร/วารสารฉบับเดียวร้อยละ 72.9, นิยมนิตยสารสองฉบับร้อยละ 18.8, นิยมนิตยสารสามฉบับและสี่ฉบับร้อยละ 6.3 และ 2.1 ตามลำดับ(ดังตารางที่ 39) สำหรับรายชื่อนิตยสาร/วารสารที่นิยมนิตยสารแต่ละกลุ่มมี ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านนิตยสาร/วารสารฉบับเดียว นิยมนิตยสารแพรวร้อยละ 20.0 รองลงไปเป็นแผลงรถร้อยละ 11.4, เชอกับฉันร้อยละ 8.6 และอื่นๆ (ดังตารางที่ 40)

2. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านนิตยสาร/วารสารสองฉบับ นิยมนิตยสารแพรวหรือขวัญเรือนหรือเชอกับฉันคู่กับนิตยสารอื่นๆ เช่น แพรว/เชอกับฉัน, แพรว/วัยน่ารัก, แพรว/คาราภาพยนตร์ เป็นต้น หรือขวัญเรือน/แพรว, look/ขวัญเรือนหรือเชอกับฉัน/the boy เป็นต้น อัตราร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเท่ากันหมดคือ ร้อยละ 11.1 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจะอ่านแพรวคู่กับนิตยสารอื่นเสมอ (ดังตารางที่ 41)

3. กลุ่มตัวอย่างอ่านนิตยสาร/วารสารสามและสี่ฉบับ นิยมนิตยสารสามฉบับจะมี แพรว/พลอยแกมเพชร/อานนท์, แพรว/เชอกับฉัน/วัยน่ารัก, สารคดี/อ.ศ.ท./ซัดเตอร์ ร้อยละ 25.0 เท่ากัน ส่วนที่นิยมนิตยสารสี่ฉบับมีร้อยละ 25.0 คือ ผู้หญิง/สกุลไทย/ดิฉัน/คู่สร้างคู่สม (ดังตารางที่ 42)

ตารางที่ 39 จำนวนนิตยสาร/วารสารที่อ่าน

จำนวนนิตยสาร/วารสาร	จำนวน	ร้อยละ
ฉบับเดียว	35	72.9
สองฉบับ	9	18.8
สามฉบับ	3	6.3
สี่ฉบับ	1	2.1
รวม	48	100.0

ตารางที่ 40 รายชื่อนิตยสาร/วารสารที่มีผู้อ่านฉบับเดียว

รายชื่อนิตยสาร/วารสาร	จำนวน	ร้อยละ
การฝีมือ	1	2.9
แหล่งรถ	4	11.4
image	2	5.7
คู่แข่ง	1	2.9
แพรว	7	20.0
ทีวีพูล	1	2.9
ผู้หญิง	1	2.9
เชอกับฉัน	3	8.6
ดิฉัน	1	2.9
บ้านและตกแต่ง	2	5.7
พลอยแกมเพชร	1	2.9
ดารามาพยนตร์	1	2.9
วัยหวาน	2	5.7
The boy	1	2.9
คู่สร้างคู่สม	2	5.7
ธุรกิจ	1	2.9
look	1	2.9
ขวัญเรือน	2	5.7
ทราย	1	2.9
รวม	35	100.0

ตารางที่ 41 รายชื่อนิตยสาร/วารสารที่มีผู้อ่านสองฉบับ

รายชื่อนิตยสาร/วารสาร	จำนวน	ร้อยละ
look/ขวัญเรือน	1	11.1
motorcycle/idea	1	11.1
ขวัญเรือน/แพรว	1	11.1
ทีวีพูล/คารามาพยนตร์	1	11.1
แพรว/เธอกับฉัน	1	11.1
แพรว/วัยน่ารัก	1	11.1
แพรว/คารามาพยนตร์	1	11.1
เธอกับฉัน/The boy	1	11.1
บ้านและสวน/Deco	1	11.1
รวม	9	100.0

ตารางที่ 42 รายชื่อนิตยสาร/วารสารที่มีผู้อ่านสามและสี่ฉบับ

รายชื่อนิตยสาร/วารสาร	จำนวน	ร้อยละ
แพรว/พลอยแกมเพชร/อาานนท์	1	25.0
แพรว/เธอกับฉัน/วัยน่ารัก	1	25.0
สารคดี/อสมท./ซัดเตอร์	1	25.0
ผู้หญิง/สกุลไทย/ดิฉัน/คู่สร้างคู่สม	1	25.0
รวม	4	100.0

ง. หนังสืออื่นๆ

อัตราร้อยละของความนิยมในการอ่านหนังสืออื่นๆ นี้ จะเป็นอัตราร้อยละเฉพาะของกลุ่มที่อ่านหนังสืออื่นๆ เท่านั้น กล่าวคือ ร้อยละ 70.6 อ่านหนังสือทั่วไปไม่เจาะจง, ร้อยละ 17.6 อ่านหนังสือการ์ตูน, ร้อยละ 8.8 อ่านหนังสือธรรมะและร้อยละ 2.9 อ่านหนังสือเรียน (ดังตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 รายชื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่อ่าน

รายชื่อสิ่งพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
การ์ตูน	6	17.6
หนังสือธรรมะ	3	8.8
หนังสือทั่ว ๆ ไป	24	70.6
หนังสือเรียน	1	2.9
รวม	34	100.0

จ. เนื้อหาสาระในสิ่งพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่าน

กลุ่มตัวอย่างที่นิยมอ่านข่าวบันเทิงร้อยละ 19.6, อ่านข่าวการเมืองร้อยละ 17.0, อ่านข่าวเศรษฐกิจร้อยละ 11.5, อัตราร้อยละที่มีผู้สนใจน้อยที่สุดคือ การทำอาหาร ร้อยละ 0.4 การดูแลบ้านเท่ากับศาสนาและเท่ากับวิทยาการก้าวหน้าคือ ร้อยละ 0.7 (ดังตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 เนื้อหาสาระในสิ่งพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่าน

เนื้อหาสาระ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวเศรษฐกิจ	31	11.5
ข่าวการเมือง	46	17.0
ข่าวสังคม	15	5.6
ข่าวอาชญากรรม	22	8.1
การทำอาหาร	1	0.4
เกร็ดความรู้	16	5.9
เครื่องยนต์	5	1.9
ข่าวบันเทิง	53	19.6
วิทยาการก้าวหน้า	2	0.7
สุขภาพ/การแพทย์	5	1.9
นิยาย	12	4.4
การดูแลบ้าน	2	0.7
ศาสนา	2	0.7
สารคดี	6	2.2
แฟชั่น	10	3.7
กีฬา	26	9.6
ตลก/การ์ตูน	4	1.5
ทั่วไป	12	4.4
รวม	270	100.0

ข. สถานที่อ่านสิ่งพิมพ์

ร้อยละ 72.6 อ่านในที่พักอาศัยอีกร้อยละ 27.4 อ่านนอกที่พักอาศัย(ดังตารางที่ 45)

ตารางที่ 45 สถานที่ที่อ่านสิ่งพิมพ์

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
ในที่พักอาศัย	196	72.6
นอกที่พักอาศัย	74	27.4
รวม	270	100.0

จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะรับรู้ข่าวสารต่างๆ จากหนังสือพิมพ์รายวันร้อยละ 61.0 รองลงไปรับรู้จากการอ่านหนังสือนิตยสาร/วารสารและอ่านหนังสืออื่นๆ ร้อยละ 16.0 และ 11.3 ตามลำดับ อีกร้อยละ 10 ไม่ได้อ่านสิ่งพิมพ์ และอีกร้อยละ 1.7 อ่านหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ซึ่ง(ได้แก่ ฐานเศรษฐกิจและผู้จัดการรายสัปดาห์) รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

หนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดคือ ร้อยละ 65.6 รองลงไปเป็นเดลินิวส์และข่าวสยามร้อยละ 18.6 และ 10.4 ตามลำดับ ไทยนิวส์ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีผู้นิยมร้อยละ 5.5 ส่วนหนังสือพิมพ์อื่นๆ จะมีผู้นิยมอ่านแต่ละฉบับน้อยกว่าร้อยละ 3.8 ได้แก่ มติชน สยามกีฬา ข่าวสด ผู้จัดการ สยามรัฐ เป็นต้น **ข้อสังเกต** หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวชาวบ้านทั่วไปจะมีผู้นิยมอ่านมากกว่าหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเฉพาะ ทาง เช่น มติชน สยามรัฐ สยามกีฬา เป็นต้น

ในจำนวนผู้ที่นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ แบ่งเป็นผู้นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับเดียว ร้อยละ 90.7, ร้อยละ 6.0 อ่านสองฉบับและร้อยละ 3.3 อ่านสามฉบับ โดยอัตราร้อยละของรายชื่อหนังสือพิมพ์ที่แสดงต่อไปนี้เป็นอัตราร้อยละของแต่ละกลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ตามจำนวนฉบับ มีดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันฉบับเดียว** นิยมอ่านไทยรัฐมากที่สุด ร้อยละ 63.3 รองลงไปได้แก่ เดลินิวส์และข่าวสยาม ร้อยละ 17.5 และ 10.8 ตามลำดับ ส่วนหนังสือพิมพ์อื่นๆ จะมีผู้นิยมอ่านแต่ละฉบับไม่ถึงร้อยละ 2.0 ได้แก่ สยามกีฬา ผู้จัดการ มติชน ข่าวสด สยามรัฐ จึงเขียน เป็นต้น ส่วนไทยนิวส์หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีผู้นิยมอ่านร้อยละ 1.2

2. **กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันสองฉบับ** นิยมอ่านไทยรัฐกับไทยนิวส์ร้อยละ 27.3 เท่ากับจำนวนที่นิยมอ่านไทยรัฐกับมติชน นอกนั้น ส่วนใหญ่จะนิยมอ่านไทยรัฐคู่กับหนังสือพิมพ์อื่น

3. **กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันสามฉบับ** จะนิยมอ่านไทยรัฐ เดลินิวส์และไทยนิวส์มากที่สุดคือ ร้อยละ 50.0 นอกนั้นอ่านไทยรัฐร่วมกับหนังสือพิมพ์อื่น

นิตยสาร/วารสาร กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านนิตยสารแพรวมากที่สุด คือ ร้อยละ 27.1 รองลงไปคือ เขอกับฉันร้อยละ 12.5 ส่วนขวัญเรือน, คู่สร้างคู่สม, แผลงรถได้รับความนิยมร้อยละ 8.3 เท่ากัน

ในจำนวนผู้นิยมอ่านนิตยสาร/วารสารเป็นประจำจะแบ่งเป็นผู้นิยมอ่านนิตยสาร/วารสารฉบับเดียวร้อยละ 72.9, นิยมอ่านสองฉบับร้อยละ 18.8, นิยมอ่านสามฉบับและสี่ฉบับร้อยละ 6.3 และ 2.1 ตามลำดับ สำหรับรายชื่อ นิตยสาร/วารสารที่นิยมอ่านแต่ละกลุ่มมี ดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างที่อ่านนิตยสาร/วารสารฉบับเดียว** นิยมอ่านนิตยสารแพรวเป็นอันดับหนึ่งร้อยละ 20.0 รองลงไปเป็นแผลงรถร้อยละ 11.4, เขอกับฉันร้อยละ 8.6 และอื่นๆ

2. **กลุ่มตัวอย่างที่อ่านนิตยสาร/วารสารสองฉบับ** นิยมอ่านแพรวหรือขวัญเรือนหรือเขอกับฉันคู่กับนิตยสารอื่นๆ เช่น แพรว/เธอกับฉัน, แพรว/วัยน่ารัก, แพรว/คาราวาภาพยนตร์ เป็นต้น หรือขวัญเรือนแพรว, look/ขวัญเรือน หรือเขอกับฉันthe boy เป็นต้น อัตราร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเท่ากันหมดคือ ร้อยละ 11.1 จะเห็นได้ว่า การอ่านนิตยสารของกลุ่มตัวอย่างจะมีแพรวคู่กับนิตยสารอื่นเสมอ

3. **กลุ่มตัวอย่างอ่านนิตยสาร/วารสารสามและสี่ฉบับ** นิยมอ่านสามฉบับจะมีแพรว/พลอยแกมเพชร/อานนท์, แพรว/เธอกับฉัน/วัยน่ารัก, สารคดี/อ.ส.ท./ซัดเดอร์ ร้อยละ 25.0 เท่ากัน ส่วนที่นิยมอ่านสี่ฉบับมีร้อยละ 25.0 คือผู้หญิง/สกุลไทย/ดิฉัน/คู่สร้างคู่สม

หนังสืออื่นๆ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.6 อ่านหนังสือทั่วไปไม่เจาะจง, ร้อยละ 17.6 อ่านหนังสือการ์ตูน, ร้อยละ 8.8 อ่านหนังสือธรรมะและร้อยละ 2.9 อ่านหนังสือเรียน

เนื้อหาสาระของข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านได้แก่ ข่าวบันเทิงร้อยละ 19.6, อ่านข่าวการเมืองร้อยละ 17.0, อ่านข่าวเศรษฐกิจร้อยละ 11.5, อัตราร้อยละที่มีผู้สนใจน้อยที่สุดคือ การทำอาหารร้อยละ 0.4 ส่วนสาระเกี่ยวกับการดูแลบ้านมีจำนวนผู้สนใจเท่ากับสาระเกี่ยวกับศาสนาและเท่ากับวิทยาการก้าวหน้าคือ ร้อยละ 0.7

สถานที่ที่อ่านข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.6 อ่านสิ่งพิมพ์ในที่พักอาศัย อีกร้อยละ 27.4 อ่านนอกที่พักอาศัย

3.3 โทรทัศน์

การนำเสนอผลการศึกษาพฤติกรรมการชมรายการโทรทัศน์แบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

- ก. ความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์
- ข. ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมชม
- ค. สถานีโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยม
- ง. พฤติกรรมระหว่างชมรายการโทรทัศน์

ก. ความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์

เกี่ยวกับความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ พบว่า ร้อยละ 84.7 ของกลุ่มตัวอย่างชมทุกวัน, ร้อยละ 8.7 ชมนาน ๆ ครั้ง, ร้อยละ 3.3 ชมทุกสัปดาห์ถึงทุกเดือนและอีกร้อยละ 3.3 ไม่เคยชมเลย (ดังตารางที่ 46)

ตารางที่ 46 ความถี่ของการชมรายการโทรทัศน์

ความถี่ของการชมรายการโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	254	84.7
ทุกสัปดาห์ทุกเดือน	10	3.3
นาน ๆ ครั้ง	26	8.7
ไม่เคยเลย	10	3.3
รวม	300	100.0

ข. ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมชม

ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมชม จะนำเสนอเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด
2. ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมแยกตามจำนวนรายการ

1. ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างนิยมชมข่าวเก่า ๆ กับชมละครคือ ร้อยละ 44.8 รองลงไปชมละครร้อยละ 44.5 รองลงไปได้แก่ กีฬา, การศึกษา, ภาพยนตร์, เกร็ดความรู้, สารคดีร้อยละ 9.7, 8.3, 7.2, 6.6, 6.2 ตามลำดับ นอกจากนั้น ได้แก่ เกมโชว์, วิทยาการก้าวหน้า, เพลงคอนเสิร์ต, รายการเด็กการ์ตูน, สุนัขภาพ, เครื่องยนต์, การดูแลบ้าน, การดูแลเด็ก, การทำอาหาร เป็นต้น (ดังตารางที่ 47)

ตารางที่ 47 ลักษณะของรายการโทรทัศน์ตามความนิยม

ลักษณะรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าว	130	44.8
วิทยุการก้าวหน้า	11	3.8
เกร็ดความรู้	19	6.6
สารคดี	18	6.2
การดูแลเด็ก	8	2.8
สุขภาพการแพทย์	9	3.1
กีฬา	28	9.7
เครื่องยนต์	9	3.1
การทำอาหาร	8	2.8
เพลงคอนเสิร์ต	11	3.8
การศึกษา	24	8.3
ภาพยนตร์	21	7.2
รายการเด็กการ์ตูน	11	3.8
การดูแลบ้าน	8	2.8
ละคร	129	44.5
เกมส์โชว์	14	4.8

หมายเหตุ อัตราร้อยละของตารางที่ 47 เป็นอัตราร้อยละของจำนวนผู้ชมรายการโทรทัศน์

2: ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมแยกตามจำนวนรายการ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน กล่าวคือ ร้อยละ 83.8 จะชมรายการลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนอีกร้อยละ 16.2 ชมรายการโทรทัศน์สองลักษณะรายการขึ้นไป (ดังตารางที่ 48) ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่นิยมชมรายการโทรทัศน์รายการเดียวจะนิยมชมรายการลักษณะใดบ้าง พบว่า ร้อยละ 38.7 ชมละคร ซึ่งอัตราร้อยละนี้สูงกว่าการชมข่าวเพียง 1.3 (ชมข่าวร้อยละ 37.4) อัตราร้อยละของรายการนอกจากนี้ แต่รายการที่ได้รับความนิยมน้อยกว่าร้อยละ 10 ได้แก่ กีฬา, เพลงคอนเสิร์ต, ภาพยนตร์, สารคดี ร้อยละ 7.0, 5.3, 4.1, 2.9 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 49)

2. กลุ่มตัวอย่างที่นิยมชมรายการโทรทัศน์สองรายการและมากกว่าจะนิยมชมรายการลักษณะใดบ้าง จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 40.4 ชมข่าว/ละคร, ร้อยละ 17.0 ชมทุกลักษณะรายการ, ร้อยละ 12.8 ไม่นอน, ร้อยละ 10.6 ชมข่าว/ละคร/เกมส์/เกร็ดความรู้, ที่เหลือนอกจากนี้จะเป็นลักษณะรายการโทรทัศน์ที่มีผู้นิยมชมไม่ถึงร้อยละ 10.0 (ดังตารางที่ 50)

ตารางที่ 48 จำนวนรายการโทรทัศน์ที่ชม

จำนวนรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ชมรายการเดียว	243	83.8
ชมสองรายการและมากกว่า	47	16.2
รวม	290	100.0

ตารางที่ 49 รายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกชมมากที่สุด

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สุขภาพการแพทย์	1	0.4
ข่าว	91	37.4
วิทยุการก้าวหน้า	1	0.4
ภาพยนตร์	10	4.1
สารคดี	7	2.9
กีฬา	17	7.0
เครื่องยนต์	1	0.4
ละคร	94	38.7
เกมส์โชว์	1	0.4
เกร็ดความรู้	4	1.6
เพลงคอนเสิร์ต	13	5.3
รายการเด็กการ์ตูน	3	1.2
รวม	243	100.0

ตารางที่ 50 รายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกชมสองรายการและมากกว่า

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าว/กีฬา	2	4.3
ข่าว/การศึกษา	1	2.1
ข่าว/ละคร	19	40.4
ข่าว/กีฬา/สารคดี	1	2.1
ข่าว/ละคร/เกมส์/เกร็ดความรู้	5	10.6
วิทยุ/เกร็ดฯ/สารคดี/การศึกษา	2	4.3
ข่าว/ละคร/เพลง/ภาพยนตร์	3	6.4
ทุกอย่าง	8	17.0
ไม่แน่นอน	6	12.8
รวม	47	100.0

ค. สถานที่โทรทัศน์ที่ได้รับความนิยม

กลุ่มตัวอย่างนิยมชมรายการต่าง ๆ จากสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เป็นอันดับหนึ่ง รองลงเป็นช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 9 และช่อง 11 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 51)

ตารางที่ 51 สถานีโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมชมมากที่สุด

สถานี	จำนวน	ร้อยละ
ช่อง 3	69	23.8
ช่อง 5	20	6.9
ช่อง 7	182	62.8
ช่อง 9	15	5.2
ช่อง 11	4	1.4
รวม	290	100.0

ง. พฤติกรรมระหว่างชมรายการโทรทัศน์

การศึกษาพฤติกรรมระหว่างชมรายการโทรทัศน์เป็นการศึกษาว่า ขณะชมรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างชมกับใคร ที่ไหน ขณะชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างชมอย่างเดียวหรือทำสิ่งอื่นด้วย มีการเปลี่ยนหนีโฆษณาหรือไม่ เพียงใด และกลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์เวลาใด สรุปได้ดังนี้

1. บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์ด้วย
2. สถานที่ชมรายการโทรทัศน์
3. กิจกรรมที่ทำขณะชมรายการโทรทัศน์
4. ลักษณะการชมโฆษณาระหว่างรายการโทรทัศน์
5. ช่วงเวลาที่ชมรายการโทรทัศน์

1. บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์ด้วย

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25.2 ชมรายการโทรทัศน์กับสามี/ภรรยา, รองลงไปชมกับญาติ/พี่น้อง, ชมคนเดียว, ชมกับพ่อ/แม่, ชมกับลูกและเพื่อนในอัตราร้อยละ 23.8, 20.0, 16.6, 9.0, 5.5 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 52) หากมองในอีกแง่มุมหนึ่ง จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์กับครอบครัว (พ่อ/แม่/ญาติ/พี่น้อง/สามี/ภรรยา/ลูก) ร้อยละ 74.6, ชมคนเดียวร้อยละ 20.0, ชมกับเพื่อน ร้อยละ 5.4

ตารางที่ 52 บุคคลที่ชมโทรทัศน์ด้วย

บุคคล	จำนวน	ร้อยละ
พ่อ/แม่	48	16.6
ญาติ/พี่น้อง	69	23.8
คนเดียว	58	20.0
สามี/ภรรยา	73	25.2
ลูก	26	9.0
เพื่อน	16	5.4
รวม	290	100.0

2. สถานที่ชมรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.5 ชมโทรทัศน์ในที่พักอาศัย ส่วนอีกร้อยละ 4.5 ชมนอกที่พักอาศัย ซึ่งได้แก่ ที่ทำงาน, ร้านอาหาร เป็นต้น (ดังตารางที่ 53)

ตารางที่ 53 สถานที่ที่ชมรายการโทรทัศน์

สถานที่ชมรายการโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
ในที่พักอาศัย	277	95.5
นอกที่พักอาศัย	13	4.5
รวม	290	100.0

3. กิจกรรมที่ทำขณะชมรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.8 ชมรายการโทรทัศน์อย่างเดียวไม่ได้ทำงานอื่น, นอกนั้นแจ้งว่า ขณะชมรายการโทรทัศน์จะทำงานอื่นไปด้วย เช่น ทำงานบ้าน, ทำงานอาชีพ, ทำงานอดิเรก, เลี้ยงลูก ร้อยละ 12.1, 8.3, 4.1 และ 0.7 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 54)

ตารางที่ 54 กิจกรรมที่ทำขณะชมรายการโทรทัศน์

กิจกรรมที่ทำ	จำนวน	ร้อยละ
ชมโทรทัศน์อย่างเดียว	217	74.8
ทำงานบ้าน	35	12.1
เลี้ยงลูก	2	0.7
ทำงานอาชีพ	24	8.3
ทำงานอดิเรก	12	4.1
รวม	290	100.0

4. ลักษณะการชมโฆษณาหารหว่างรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.7 ขณะชมรายการโทรทัศน์จะเปลี่ยนหนีโฆษณาไปชมรายการอื่นเป็นบางครั้ง, ร้อยละ 35.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ, ร้อยละ 15.5 ไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณา, ร้อยละ 5.5 ดูประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง และอีกร้อยละ 3.4 ไม่แน่นอนขึ้นกับความสนใจ (ดังตารางที่ 55)

ตารางที่ 55 ลักษณะการชมโฆษณาหารหว่างรายการโทรทัศน์

ลักษณะการชมโฆษณา	จำนวน	ร้อยละ
เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ	104	35.9
เปลี่ยนหนีโฆษณาเป็นบางครั้ง	115	39.7
ไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณา	45	15.5
ดูประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง	16	5.5
ไม่แน่นอนขึ้นกับความสนใจ	10	3.4
รวม	290	100.0

5. ช่วงเวลาที่ชมรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.5 ชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 20 – 21.59 น. ส่วนในช่วงเวลา 18- 19.59 น. มีร้อยละ 39.7, รองลงไปช่วงเวลา 22 – 23.59 น. ร้อยละ 34.1 ชม., ช่วงเวลาเช้า 6 – 7.59 น. และช่วงเวลา 24 – 2 น. มีร้อยละ 1.0 และร้อยละ 3.1 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 56)
ตารางที่ 56 ช่วงเวลาที่ชมรายการโทรทัศน์

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
6 – 7.59 น.	3	1.0
8 – 9.59 น.	13	4.5
10 – 11.59 น.	13	4.5
12 – 13.59 น.	15	5.2
14 – 15.59 น.	10	3.4
16 – 17.59 น.	11	3.8
18 – 19.59 น.	115	39.7
20 – 21.59 น.	216	74.5
22 – 23.59 น.	99	34.1
24 – 2 น.	9	3.1

หมายเหตุ ร้อยละที่แสดงในตารางที่ 56 เป็นอัตราร้อยละของจำนวนผู้ชมรายการโทรทัศน์

การศึกษาความสนใจชมรายการโทรทัศน์ พบว่า ร้อยละ 84.7 ชมทุกวัน, ร้อยละ 8.7 ชมนานๆ ครั้ง, ร้อยละ 3.3 ชมทุกสัปดาห์ถึงทุกเดือนและอีกร้อยละ 3.3 ไม่เคยชมเลย

เนื้อหารายการ ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมชม ได้แก่ ร้อยละ 44.8 นิยมชมข่าวต่างๆ กับชมละคร รองลงไปชมละครร้อยละ 44.5 ส่วนรายการ กีฬา, การศึกษา, ภาพยนตร์, เกร็ดความรู้, สารคดีนิยมชม ร้อยละ 9.7, 8.3, 7.2, 6.6, 6.2 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน กล่าวคือ ร้อยละ 83.8 จะชมรายการ ลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนอีกร้อยละ 16.2 ชมรายการโทรทัศน์สองลักษณะรายการขึ้นไป และรายการที่นิยมชมในแต่ละกลุ่มมีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่นิยมชมรายการโทรทัศน์ลักษณะรายการเดียว ร้อยละ 38.7 ชมละคร ซึ่งอัตราร้อยละนี้สูงกว่าการชมข่าวเพียง 1.3 (ชมข่าวร้อยละ 37.4) อัตราร้อยละของรายการ นอกจากนั้น แต่ละรายการจะได้รับความนิยมน้อยกว่าร้อยละ 10 ได้แก่ กีฬา, เพลงคอนเสิร์ต, ภาพยนตร์, สารคดี เป็นต้น ในอัตราร้อยละ 7.0, 5.3, 4.1, 2.9 ตามลำดับ

2. กลุ่มตัวอย่างที่นิยมชมรายการโทรทัศน์สองลักษณะรายการและมากกว่า จากการศึกษพบว่า ร้อยละ 40.4 ชมข่าว/ละคร, ร้อยละ 17.0 ชมทุกลักษณะรายการ, ร้อยละ 12.8 ไม่แน่นอน, ร้อยละ 10.6 ชมข่าว/ละคร/เกมส์/เกร็ดความรู้,

สถานีโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เป็นอันดับหนึ่ง รองลงเป็น ช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 9 และช่อง 11 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์กับครอบครัว(พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง/สามี/ภรรยา/ลูก) ร้อยละ 74.6, ชมคนเดียวร้อยละ 20.0, ชมกับเพื่อน ร้อยละ 5.4 โดยร้อยละ 95.5 ชมโทรทัศน์ในที่พักอาศัย ส่วนอีกร้อยละ 4.5 ชมนอกที่พักอาศัย ซึ่งได้แก่ ที่ทำงาน, ร้านอาหาร เป็นต้น ขณะชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างทำอะไรบ้างหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.8 ชมรายการโทรทัศน์อย่างเดียวไม่ได้ทำงานอื่น, ที่เหลือขณะชมรายการโทรทัศน์จะทำงานอื่นไปด้วย เช่น ทำงานบ้าน, ทำงานอาชีพ, ทำงานอดิเรก, เลี้ยงลูก ร้อยละ 12.1, 8.3, 4.1 และ 0.7 ตามลำดับ

ขณะชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนหนีโฆษณาหรือไม่อย่างไร พบว่า ร้อยละ 39.7 เปลี่ยนหนีโฆษณาไปชมรายการอื่นเป็นบางครั้ง, ร้อยละ 35.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ, ร้อยละ 15.5 ไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณา, ร้อยละ 5.5 ดูประจำสถานีใดสถานีหนึ่งและอีกร้อยละ 3.4 ไม่แน่นอนขึ้นกับความสนใจ ช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์ พบว่า ร้อยละ 74.5 ชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 20 – 21.59 น. ส่วนในช่วงเวลา 18- 19.59 น. มีร้อยละ 39.7, รองลงไปช่วงเวลา 22 – 23.59 น. ร้อยละ 34.1 ชม., ช่วงเวลาเช้า 6–7.59 น. และช่วงเวลา 24–2 น. มีร้อยละ 1.0 และร้อยละ 3.1 ตามลำดับ

3.4 วิทยุ

การศึกษาพฤติกรรมการฟังรายการวิทยุแบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

- ความถี่ในการฟังรายการวิทยุ
- ลักษณะรายการวิทยุที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟัง
- การฟังรายการวิทยุประจำสถานี
- พฤติกรรมระหว่างการฟังรายการวิทยุ

ก. ความถี่ในการฟังรายการวิทยุ

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 49.7 ฟังทุกวัน, ร้อยละ 28.7 ฟังนานๆ ครั้ง, ร้อยละ 16.3 ไม่เคยฟังเลย และอีกร้อยละ 5.3 ฟังทุกสัปดาห์ถึงทุกเดือน(ดังตารางที่ 57)

ตารางที่ 57 ความถี่ในการฟังรายการวิทยุ

ความถี่การฟังรายการวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	149	49.7
ทุกสัปดาห์/ทุกเดือน	16	5.3
นาน ๆ ครั้ง	86	28.7
ไม่เคยเลย	49	16.3
รวม	300	100.0

ข. ลักษณะรายการวิทยุที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟัง

ลักษณะรายการวิทยุที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังได้แก่ เพลงร้อยละ 74.5, รองลงไปนิยมฟังข่าวร้อยละ 17.1, ร้อยละ 6.0 ฟังทั้งข่าวและเพลง และอีกร้อยละ 2.4 ฟังทุกอย่างที่ออกอากาศ (ดังตารางที่ 58) ตารางที่ 58 ลักษณะรายการวิทยุที่นิยมฟังมากที่สุด

ลักษณะรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าว	43	17.1
เพลง	187	74.5
ข่าวและเพลง	15	6.0
ทุกรายการ	6	2.4
รวม	251	100.0

ค. การฟังรายการวิทยุประจำสถานี

กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังรายการต่าง ๆ จากสถานีวิทยุประจำสถานีใดสถานีหนึ่งถึงร้อยละ 78.9, อีกร้อยละ 21.1 ไม่ได้ฟังประจำในสถานีใดสถานีหนึ่ง (ดังตารางที่ 59) ตารางที่ 59 ลักษณะการฟังประจำสถานี/คลื่น ความถี่

ลักษณะการฟังประจำ	จำนวน	ร้อยละ
ประจำ	198	78.9
ไม่ประจำ	53	21.1
รวม	251	100.0

ง. พฤติกรรมระหว่างการฟังรายการวิทยุ

การศึกษาพฤติกรรมระหว่างการฟังรายการวิทยุเป็นการศึกษาว่า ขณะฟังรายการวิทยุ กลุ่มตัวอย่างฟังกับใคร ที่ไหน ขณะฟังรายการวิทยุกลุ่มตัวอย่างฟังอย่างเดียวหรือทำสิ่งอื่นด้วย มีการเปลี่ยนวิทยุโฆษณาหรือไม่ เพียงใด และกลุ่มตัวอย่างฟังรายการวิทยุเวลาใด สรุปได้ ดังนี้

1. บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างฟังรายการวิทยุด้วย
2. สถานที่ฟังรายการวิทยุ
3. กิจกรรมที่ทำขณะฟังรายการวิทยุ
4. ลักษณะการโฆษณาระหว่างรายการวิทยุ
5. ช่วงเวลาที่ฟังรายการวิทยุ

1. บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างฟังรายการวิทยุด้วย

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.7 ฟังรายการวิทยุคนเดียว, รองลงไปฟังกับเพื่อน, ฟังกับญาติพี่น้อง, ฟังกับสามี/ภรรยา, ฟังลูก, ฟังกับพ่อ/แม่ในอัตราร้อยละ 15.9, 9.2, 7.2, 2.8, 1.2 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 60) หากมองในอีกแง่มุมหนึ่ง จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างฟังรายการวิทยุกับครอบครัว (พ่อ/แม่/ญาติ/พี่น้อง/สามี/ภรรยา/ลูก) ร้อยละ 20.4, ฟังคนเดียวร้อยละ 63.7, ฟังกับเพื่อน ร้อยละ 15.9

ตารางที่ 60 บุคคลที่พึ่งวิทย์ด้วย

บุคคล	ความถี่	ร้อยละ
พ่อ/แม่	3	1.2
ญาติที่น้อง	23	9.2
คนเดียว	160	63.7
สามี/ภรรยา	18	7.2
ลูก	7	2.8
เพื่อน	40	15.9
รวม	251	100.0

2: สถานที่พึ่งรายการวิทย์

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 77.3 พึ่งวิทย์ในที่พักอาศัย ส่วนอีกร้อยละ 22.7 พึ่งนอกที่พักอาศัย (ดังตารางที่ 61)

ตารางที่ 61 สถานที่ที่พึ่งรายการวิทย์

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
ในที่พักอาศัย	194	77.3
นอกที่พักอาศัย	57	22.7
รวม	251	100.0

3: กิจกรรมที่ทำขณะพึ่งรายการวิทย์

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.2 พึ่งรายการวิทย์อย่างเดียวไม่ได้ทำงานอื่น, นอกนั้นแจ้งว่า จะทำงานอื่นไปด้วยเช่น ทำงานอาชีพ, ทำงานบ้านทำรับประทานอาหาร, ทำการบ้านและนอน/ออกกำลังกาย ร้อยละ 27.9, 15.1, 11.2 และ 7.6 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 62)

ตารางที่ 62 กิจกรรมที่ทำขณะพึ่งรายการวิทย์

กิจกรรมที่ทำ	จำนวน	ร้อยละ
พึ่งอย่างเดียวไม่ทำกิจกรรมใดๆ	96	38.2
ทำงานอาชีพ	70	27.9
ทำงานบ้านทำรับประทานอาหาร	38	15.1
นอน/ออกกำลังกาย	19	7.6
ทำการบ้าน	28	11.2
รวม	251	100.0

4. ลักษณะการฟังโฆษณาระหว่างรายการวิทยุ

จากการศึกษาว่า ขณะฟังรายการวิทยุกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนหนีโฆษณาหรือไม่อย่างไร พบว่า ร้อยละ 27.5 ขณะฟังรายการวิทยุไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณาไปฟังรายการอื่น, ร้อยละ 25.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเป็นบางครั้ง, ร้อยละ 23.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ, ร้อยละ 21.1 ฟังประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง และอีกร้อยละ 1.6 ไม่แน่นอนขึ้นกับความสนใจ (ดังตารางที่ 63)

ตารางที่ 63 ลักษณะการฟังโฆษณาระหว่างรายการวิทยุ

ลักษณะการฟังโฆษณา	จำนวน	ร้อยละ
เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ	60	23.9
เปลี่ยนหนีโฆษณาเป็นบางครั้ง	65	25.9
ไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณา	69	27.5
ฟังประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง	53	21.1
ไม่แน่นอนขึ้นกับความสนใจ	4	1.6
รวม	251	100.0

5. ช่วงเวลาที่ฟังรายการวิทยุ

กลุ่มตัวอย่างจะฟังรายการวิทยุในช่วงเวลาต่างๆ ดังนี้ ช่วงเวลาเช้า 6 – 7.59 น. มีผู้ฟังรายการวิทยุร้อยละ 23.5 และในช่วงเวลา 10 – 11.59 น. มีผู้ฟังรายการวิทยุร้อยละ 21.5, ส่วนช่วงเวลา 8 – 9.59 น. มีผู้ฟังรายการวิทยุร้อยละ 18.7 ซึ่งเท่ากับผู้ที่ฟังที่ไม่แน่นอน, ช่วงเวลาอื่นๆ จะมีผู้ฟังรายการวิทยุอยู่ระหว่างร้อยละ 9.2 ถึงร้อยละ 17.5 และเวลาที่ไม่มีผู้ฟังรายการวิทยุน้อยที่สุด คือ เวลา 24 – 2 น. เป็นร้อยละ 2.4 (ดังตารางที่ 64)

ตารางที่ 64 ช่วงเวลาที่ฟังรายการวิทยุ

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
6 – 7.59 น.	59	23.5
8 – 9.59 น.	47	18.7
10 – 11.59 น.	54	21.5
12 – 13.59 น.	44	17.5
14 – 15.59 น.	32	12.7
16 – 17.59 น.	41	16.3
18 - 19.59 น.	30	12.0
20 – 21.59 น.	23	9.2
22 – 23.59 น.	25	10.0
24 – 2 น.	6	2.4
ไม่แน่นอน	47	18.7

หมายเหตุ ร้อยละที่แสดงในตารางที่ 64 เป็นอัตราร้อยละของจำนวนผู้ฟังรายการวิทยุ

จากการศึกษาความสนใจในการฟังรายการวิทยุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.7 ฟังรายการวิทยุทุกวัน, ร้อยละ 28.7 ฟังนานๆ ครั้ง, ร้อยละ 16.3 ไม่เคยฟังเลย และอีกร้อยละ 5.3 ฟังทุกสัปดาห์ถึงทุกเดือน

ลักษณะรายการวิทยุที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟัง ได้แก่ เพลงร้อยละ 74.5, รองลงไปนิยมฟังข่าวร้อยละ 17.1, ร้อยละ 6.0 ฟังทั้งข่าวและเพลง และอีกร้อยละ 2.4 ฟังทุกอย่างที่ออกอากาศ โดยกลุ่มตัวอย่างนิยมฟังสถานีใดสถานีหนึ่งเป็นประจำถึงร้อยละ 78.9, อีกร้อยละ 21.1 ไม่ได้ฟังประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง

กลุ่มตัวอย่างสนใจฟังรายการวิทยุกับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

กลุ่มตัวอย่างฟังรายการวิทยุกับครอบครัว (พ่อแม่/ญาติ/พี่น้อง/สามี/ภรรยา/ลูก) ร้อยละ 20.4, ฟังคนเดียวร้อยละ 63.7, ฟังกับเพื่อน ร้อยละ 15.9 โดยร้อยละ 77.3 ฟังวิทยุในที่พักอาศัย ส่วนอีกร้อยละ 22.7 ฟังนอกที่พักอาศัย โดยที่ขณะฟังรายการวิทยุกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.2 ฟังรายการวิทยุอย่างเดียวไม่ได้ทำงานอื่น, ส่วนที่เหลือจะทำงานอื่นไปด้วยเช่น ทำงานอาชีพ, ทำงานบ้าน/ทำกับประทานอาหาร, ทำการบ้านและนอน/ออกกำลังกาย ร้อยละ 27.9, 15.1, 11.2 และ 7.6 ตามลำดับ ในการฟังรายการวิทยุจะมีการเปลี่ยนหนีโฆษณาหรือไม่ ย้ำไร จากการศึกษ พบว่า ร้อยละ 27.5 ขณะฟังรายการวิทยุไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณาไปฟังรายการอื่น, ร้อยละ 25.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเป็นบางครั้ง, ร้อยละ 23.9 เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ, ร้อยละ 21.1 ฟังประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง และอีกร้อยละ 1.6 ไม่แน่นอนขึ้นกับความสนใจ สำหรับช่วงเวลาที่ฟังรายการวิทยุนั้น กลุ่มตัวอย่างจะฟังรายการวิทยุในช่วงเวลาเช้า 6 – 7.59 น. มีผู้ฟังรายการวิทยุร้อยละ 23.5 และในช่วงเวลา 10 – 11.59 น. มีผู้ฟังรายการวิทยุร้อยละ 21.5, ส่วนช่วงเวลา 8 – 9.59 น. มีผู้ฟังรายการวิทยุร้อยละ 18.7 ซึ่งเท่ากับผู้ที่ฟังที่ไม่แน่นอน, ช่วงเวลาอื่นๆ จะมีผู้ฟังรายการวิทยุอยู่ระหว่างร้อยละ 9.2 ถึงร้อยละ 17.5 และเวลาที่ไม่มีผู้ฟังรายการวิทยุน้อยที่สุดคือ เวลา 24 – 2 น.เป็นร้อยละ 2.4

ตอนที่ 4 ทศกัณฐ์ในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

การศึกษาทัศนคติในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปริญญา นิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโลกทัศน์ของชาวล้านนาในอดีตที่น่าเสนอแล้วในบทที่ 2 เป็นแนวคิดพื้นฐานการสร้างเครื่องมือ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับทัศนคติหรือโลกทัศน์ในการดำเนินชีวิตของชาวล้านนา จะมีลักษณะเหมือนกับความสำเร็จที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของไทยโดยทั่วไปที่นับถือ ศาสนาพุทธ ดังนั้นทัศนคติหรือโลกทัศน์ในการดำเนินชีวิตจะแสดงออกในมิติของความคิดเห็น ที่มีต่อความสำเร็จต่าง ๆ ที่ใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวว่า เห็นด้วย กับความสำเร็จเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด ดังความคิดเห็นต่อความสำเร็จต่อไปนี้

4.1 ความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

4.2 ความสำเร็จเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะต่าง ๆ ในครอบครัว

4.1 ความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

ความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตเป็นความสำเร็จที่คนในสังคมหนึ่ง ๆ ยึดถือเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติต่อกัน สังคมล้านนาแต่เดิมเป็นสังคมเกษตรที่อยู่บนที่ราบหุบเขาที่มีลักษณะลาดเท เมื่อฝนตกน้ำ จะไหลลงสู่ที่ต่ำ จึงต้องมีการสร้างฝายเพื่อกั้นน้ำไปสู่คลองส่งน้ำที่เรียกว่า ลำเหมือง เพื่อใช้ในการ เพาะปลูก การเกษตรจึงต้องพึ่งดินฟ้าอากาศที่มีความเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ชาวล้านนาจึงต้องมีความอด ทนและปล้อยวางกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น ความสำเร็จต่าง ๆ ที่ชาวล้านนายึดถือ จึงช่วยให้คนใน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้แก่ ดังนี้

4.1.1 การดำเนินชีวิตทั่วไป

4.1.2 การดำเนินชีวิตของผู้หญิง

4.1.3 การดำเนินชีวิตของผู้ชาย

4.1.1 ความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตทั่วไป

ความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตเป็นสิ่งที่ประชาชนยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่ช่วยให้คน หมุ่มมากอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ความสำเร็จเหล่านี้ ได้แก่ กบเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ใน ชาติก่อน, แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้, การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิด ความเดือดร้อน, ผู้อ่อนน้อมกว่าไม่ควรได้ตอบผู้ใหญ่ และการเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มี ประสบการณ์มากกว่า ความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตทั่วไป กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสำเร็จเหล่านี้ ดังนี้

4.1.1.1 คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน

เป็นความสำเร็จที่มีพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน ทักกล่าวถึง "การเวียนว่ายตายเกิดของคนเราว่าเป็น ไปตามบ่วงกรรม" คนเราเกิดมากระทำทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว เราทำกรรมอะไรไว้ต้องรับผลกรรมนั้น ผลของกรรมนี้ ทำให้คนต้องเวียนว่ายตายเกิดเพื่อรับชดใช้ผลกรรมที่ตนทำไว้ ความสำเร็จนี้ทำให้คนเรา ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น ยอมรับปัญหา ยอมรับอุปสรรคที่ตนประสบในลักษณะปล้อยวาง ดำเนินชีวิตอย่าง เข้มแข็ง อดทน มีสติ ทำให้การแก้ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เป็นไปในลักษณะพยายามไม่สร้างปัญหาผูก พันที่ต่อเนื่อง จึงทำให้ชีวิตมีความสงบสุข

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิงเห็นด้วยมากกว่าเพศชาย (ดังตารางที่ 66)

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่า ไม่ค่อยแน่ใจกับความเชื่อเรื่อง คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน ส่วนความเชื่อเรื่อง แขนงเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้, การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจที่โน้มเอียงไปในทางเห็นด้วย สำหรับความเชื่อเรื่องผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรได้ตอบผู้ใหญ่, การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศชายจะมีค่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยไม่แน่ใจโน้มเอียงไปในทางไม่เห็นด้วย ส่วนเพศหญิงไม่แน่ใจโน้มเอียงไปในทางเห็นด้วยกับความเชื่อเรื่อง คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน และเพศหญิงจะเห็นด้วย ขณะที่เพศชายมีความคิดเห็นไม่แน่ใจโน้มเอียงไปในทางเห็นด้วยสำหรับความเชื่อเรื่อง แขนงเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้ แต่สำหรับความเชื่อเรื่อง การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน เพศชายจะมีค่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยไม่แน่ใจโน้มเอียงไปในทางเห็นด้วยสูงเพศหญิงเล็กน้อย ส่วนความเชื่อเรื่องผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรได้ตอบผู้ใหญ่, การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิงเห็นด้วยมากกว่าเพศชาย

4.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมดีเห็นชีวิตของผู้หญิง

เป็นหลักการดำเนินชีวิตของผู้หญิงโดยทั่วไปที่ช่วยให้ผู้หญิงวางตัวได้ดี ได้แก่ ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่, ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน, ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน, ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู และผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นนารายที่ดี

ความเชื่อเกี่ยวกับฐานะของผู้หญิงทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ หญิงโสเภณีหรือหญิงที่สมรสแล้วของชาวล้านนา จะอยู่บนพื้นฐานที่ว่า กุลสตรีจะเป็นผู้ที่อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ช่วยเหลือครอบครัวอยู่ข้างหลังไม่ออกหน้า ดังความเชื่อต่อไปนี้

4.1.2.1 ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่

ชาวล้านนาถือว่า ผู้หญิงที่ดีที่เป็นกุลสตรีจะต้องอยู่รับใช้ปรณิบัติบิดามารดา การออกไปเที่ยวเตร่ โดยเฉพาะไปโดยลำพังเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง การออกไปเที่ยวนอกบ้านต้องไปกับบิดามารดา ญาติพี่น้องหรืออย่างน้อยไปกับเพื่อน ถ้ามีครอบครัวแล้วต้องไปกับสามี

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วย โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย (ดังตารางที่ 66) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันแพศชายยอมรับการเที่ยวเตร่ของเพศหญิงมากขึ้น

4.1.2.2 ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน

ด้วยชาวล้านนาถือว่า กุลสตรีต้องอยู่เหย้าเฝ้าเรือน ดังนั้นการไปทำงานนอกบ้านจึงเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง ยกเว้นการไปทำงานนอกบ้านนั้นเป็นการไปช่วยทำการเกษตรบนพื้นดินของครอบครัว

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่ก่อนไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างไม่เห็นด้วยโดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศชาย (ดังตารางที่ 66) เนื่องจากสังคมเปลี่ยนไป ผู้หญิงมีการศึกษามากขึ้น ผู้หญิงจึงต้องการแสดงความสามารถในด้านการงานอาชีพ ออกทำงานนอกบ้านมากขึ้น

4.1.2.3 ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน

เนื่องจากรายได้จากการเกษตรมีไม่เพียงพอ ดังนั้นการอยู่ดูแลบ้านของผู้หญิงจึงมีควรวอยู่ดูแลบ้านเพียงอย่างเดียวควรหัดทำงานที่สามารถสร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัวด้วย

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง (ดังตารางที่ 66) แสดงว่า ผู้ชายต้องการให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการสร้างครอบครัว แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ผู้หญิงดูแลบ้านด้วย การหารายได้ของผู้หญิงจึงเป็นการหารายได้อยู่กับบ้าน

4.1.2.4 ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู

ชาวสุพรรณมีความเชื่อดั้งเดิมว่า ผู้ชายที่แต่งงานมีครอบครัวแล้วมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวให้สบายไม่ขาดแคลน ดังนั้น ผู้หญิงจึงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู ความรู้ที่ผู้หญิงเรียนไป จึงไม่ได้ใช้ประโยชน์ เสียเวลาเรียนเปล่า

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยก่อนไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) ทั้งนี้เพราะผู้หญิงมีการศึกษามากขึ้นทำให้มีความสามารถมากขึ้นในการหารายได้มาสู่ครอบครัวมากขึ้นด้วย ดังนั้น การรอให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหาเลี้ยง จึงเป็นสิ่งที่ไม่สมควร ทั้งสองฝ่ายควรช่วยเหลือกัน และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศชาย (ดังตารางที่ 66) แสดงให้เห็นว่า เพศหญิงต้องการช่วยสามีมากขึ้น

4.1.2.5 ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี

ชาวสุพรรณาแบ่งภาระงานการดูแลบ้านให้ฝ่ายหญิง ดังนั้นผู้หญิงจึงมีหน้าที่เรียนรู้งานบ้านให้แก่งานเพื่อรับผิดชอบและคนในครอบครัว เมื่อแต่งงานแล้วจะได้มีความชำนาญสามารถรับผิดชอบ เป็นภรรยาที่ดี ผู้ชายชาวสุพรรณจะเลือกหญิงที่เก่งงานบ้าน

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 66)

จะเห็นได้ว่า จากการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่ก่อนไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อนี้ ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน และ ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู และไม่เห็นด้วยกับความเชื่อเรื่อง ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่ แต่เห็นด้วยกับเรื่อง ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี และ ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างเห็นด้วยกับความเชื่อที่กล่าวว่า ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี และเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงว่า ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน แสดงให้เห็นว่า ผู้ชายต้องการให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการสร้างครอบครัว แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ผู้หญิงดูแลบ้านด้วย การหารายได้ของผู้หญิงจึงเป็นการหารายได้อยู่กับบ้าน ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยที่ ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่ โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันเพศชายยอมรับ

การเที่ยวเตร่ของเพศหญิงมากขึ้น สำหรับเรื่อง ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างไม่เห็นด้วยที่ค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเพศหญิงค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศชาย เนื่องจากสังคมเปลี่ยนไป ผู้หญิงมีการศึกษามากขึ้น ผู้หญิงจึงต้องการแสดงความสามารถในด้านการงานอาชีพ ออกทำงานนอกบ้านมากขึ้น และทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับเรื่องที่ว่า ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู ทั้งนี้เพราะผู้หญิงมีการศึกษามากขึ้นทำให้มีความสามารถมากขึ้นในการหารายได้มาสุ่ครอบครัวมากขึ้นด้วย ดังนั้น การรอให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหาเลี้ยง จึงเป็นสิ่งที่ไม่สมควร ทั้งสองฝ่ายควรช่วยเหลือกัน โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศชาย แสดงให้เห็นว่า เพศหญิงต้องการช่วยสามีมากขึ้น

4.1.3 ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้ชาย

เป็นหลักการดำเนินชีวิตของผู้ชายโดยทั่วไปที่ช่วยให้ผู้ชายวางตัวได้ติดตามความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้ผู้ชายเป็นผู้นำ ได้แก่ ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง และผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว

ชาวล้านนาปกครองให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและผู้นำสังคม ชายชาวล้านนาจึงต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ ให้ตนเองมีความรู้รอบด้านโดยเฉพาะสังคมภายนอก ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ชายในฐานะผู้ชายต่างๆ ไป มีดังนี้

4.1.3.1 ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง

ชายชาวล้านนาได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในทุกด้าน เปรียบดั่งช่างเท้าหน้าที่จะต้องอย่างก้าวก่อนเท้าอื่นๆ เมื่อช่างจะเคลื่อนที่ ขณะเดียวกันสังคมกำหนดให้ผู้หญิงให้ความร่วมมือกับผู้ชายในลักษณะผู้ตาม เมื่อมีผู้นำก็ต้องมีผู้ตาม งานต่างๆ จึงจะสำเร็จลุล่วงไปได้

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่า ไม่ค่อยแน่ใจ โดยเพศหญิงแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย (ดังตารางที่ 66)

4.1.3.2 ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว

เมื่อสังคมกำหนดให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวและสังคม ผู้ชายจึงต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิง ให้สมฐานะความเป็นผู้นำที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัว

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่า ไม่ค่อยแน่ใจ โดยเพศชายแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง (ดังตารางที่ 66)

จะเห็นได้ว่า จากการศึกษาคำความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อว่า ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง และ ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าไม่ค่อยแน่ใจว่า ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง และ ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว โดยเพศชายแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง

4.2 ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะต่างๆ ของครอบครัว

บุคคลเมื่ออยู่ในครอบครัวจะมีฐานะต่างๆ กัน การที่ทุกคนรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก ความอบอุ่น ย่อมทำให้ครอบครัวสงบสุข บุคคลจึงมีฐานะต่างๆ ในครอบครัว ดังนี้

4.2.1 บุตร/ญาติพี่น้อง

4.2.2 ภรรยา

4.2.3 สามี

4.2.1 บุตร/ญาติพี่น้อง

ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะบุตร/ญาติพี่น้องที่พึงปฏิบัติต่อกันบิดามารดาและญาติพี่น้อง คนในครอบครัว ได้แก่ ความเชื่อดังต่อไปนี้

4.2.1.1 บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา

ชาวล้านนามีความเชื่อสืบต่อกันมาว่า บุตรควรเจริญรอยตามอาชีพของบิดา เพื่อเป็นการรักษาอาชีพของบรรพบุรุษ

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจที่ก่อนไปไหนทางไม่เห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นที่ไม่ค่อยแน่ใจ โดยเพศหญิงแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย (ดังตารางที่ 66) ทั้งนี้เพราะสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น คนล้านนามีการศึกษามากขึ้น จึงทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพใหม่ๆ มากขึ้น

4.2.1.2 พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน

เนื่องจากอาชีพหลักของชาวล้านนาเป็นอาชีพทางเกษตรกรรม จึงต้องอาศัยแรงงานในการไถ หว่านและเก็บเกี่ยวพืชผล ดังนั้น แรงงานที่จะช่วยเหลือกันได้ดีที่สุดในอดีตที่สุด คือ แรงงานจากพี่น้อง ชาวล้านนาจึงให้ความสำคัญกับพี่น้อง เครือญาติที่ต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกันในทุกด้านไม่เฉพาะแต่ในด้านทางการเกษตร

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยก่อนไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 66)

4.2.1.3 พี่น้องตักถินในขวด

จากการที่ชาวล้านนาให้ความสำคัญกับพี่น้องเครือญาติ ดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น ชาวล้านนาจึงมีความเชื่อว่า ความช่วยเหลือ ความผูกพันที่มีต่อกันในทุกด้านจะสร้างสายใยแห่งความรักที่ทำให้พี่น้องที่แม้บางครั้งจะมีเรื่องโกรธเคืองกันมากมายเพียงใด ก็จะทำให้ภัยต่อกันด้วยสายใยแห่งความผูกพันนั้นแก้ได้ไม่ขาด

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยก่อนไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นด้วยก่อนไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง (ดังตารางที่ 66)

จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจที่ค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วยกับการกล่าวหาว่า บุตร
ควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา แต่เห็นด้วยค่อนข้างไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการที่พี่น้องต้องไป
มาหาช่วยเหลือนกัน และ พี่น้องตัดกันไม่ขาด

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นที่ไม่ค่อยแน่ใจกับการ
กล่าวหาว่า บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา โดยเพศหญิงแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจค่อนข้างไป
ทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เพราะสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น คน
ล้านนามีกการศึกษามากขึ้น จึงทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพใหม่ๆ มากขึ้น และทั้งเพศชายและเพศหญิง
เห็นด้วยกับการที่ พี่น้องต้องไปมาหาช่วยเหลือนกัน อีกทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นด้วยค่อนข้างไปทาง
เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงกับการที่ พี่น้องตัดกันไม่ขาด

4.2.2 การขอ

ในอดีตโดยทั่วไป หญิงชาวล้านนามีฐานะเป็นรองชายอยู่แล้ว และเมื่อหญิงมีครรภ์จะมีสถานภาพ
ต่ำต่อยกกว่าหญิงธรรมดาทั่วไปอีก เนื่องจากในอดีตการแพทย์ยังไม่เจริญ การดูแลสุขภาพ จึงทำตาม
ยถากรรม เมื่อหญิงมีครรภ์ซึ่งสภาพร่างกายที่มีได้อยู่ในอาการปกติ ความปลอดภัยจึงยังมีน้อยลงตาม
ไปด้วย อีกทั้งชาวล้านนาเรียกหญิงมีครรภ์ว่า “แม่มาน” หรือ “คนมาน” คำว่า “มาน” มีเสียงเหมือน “มาร” ที่
แปลว่า ชักย์ ดังนั้น ความเชื่อเกี่ยวกับกิจกรรมของหญิงมีครรภ์ จึงมีไว้เพื่อความปลอดภัยของหญิงผู้เป็น
แม่และลูก ความเชื่อเกี่ยวกับหญิงที่สมรสแล้ว มีดังนี้

4.2.2.1 หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

ชาวล้านนาห้ามหญิงมีครรภ์ประกอบกรรมมงคลต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น บวชพระ บูดาบ
น้ำ ก่อศาลา สร้างเจดีย์ วิหาร สี่มา เนื่องจากกิจกรรมทางศาสนาต้องมีภาวะมากทั้งด้านการเตรียมผู้คน
และเงิน ทำให้เหนื่อยกายเหนื่อยใจ อันจะมีผลกระทบต่อลูกและแม่

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับ
ความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นที่ ไม่
เห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 66) โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย

4.2.2.2 หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม

ด้วยเสียงเรียกหญิงมีครรภ์ว่า “แม่มาน” ตรงกับคำว่า “มาร” ที่แปลว่าชักย์ ชาวล้านนาจึงห้าม
หญิงมีครรภ์เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการปลุกบ้านเช่น ห้ามหญิงมีครรภ์ผูกข้อมือรับขวัญแก่ผู้ที่สร้าง
บ้านเรือน ห้ามผู้ที่ปลุกสร้างบ้านเรือนไหว้ แม่ น้ำ อา ป้าที่มีครรภ์ เพราะจะทำให้สมบัติพินาศฉิบหาย
และห้ามหญิงมีครรภ์ข้ามกรวยไม้ที่จะประกอบเป็นเครื่องบนหลังคาบ้าน เพราะจะทำให้เกิดภัยและ
อุปัทว

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับ
ความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นที่ ไม่
เห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 66)

4.2.2.3 ภรรยาต้องเช็ดขี้สามให้สูงกว่าตน

ชาวล้านนาจะยกย่องให้เกียรติผู้ชาย ผู้หญิงจะมีฐานะต่ำกว่าผู้ชาย เมื่อหญิงแต่งงานแล้วก็จะ
ยิ่งให้ยกย่องเช็ดขี้ให้เกียรติสามีให้สูงกว่าตน

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความ
เชื่อมั่น (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่า ไม่ค่อย
แน่ใจ โดยเพศชายแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง (ดังตารางที่ 66)

4.2.2.4 การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา

ชาวล้านนาให้ภรรยามีหน้าที่ดูแลบุตรเช่นเดียวกับชนชาติอื่นๆ เนื่องจากภรรยาเป็นผู้ให้
กำเนิดและโดยสรีระของผู้เป็นแม่ลูกต้องดื่มน้ำนมจากอกแม่ หน้าที่ดูแลบุตรจึงถูกมอบหมายไปโดย
ธรรมชาติ แม้ในปัจจุบันผู้หญิงจะไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมของตนเองก็ตาม

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความ
เชื่อมั่น (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่า ไม่ค่อย
แน่ใจ โดยเพศชายแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง (ดังตารางที่ 66)
แสดงว่า ผู้ชายเห็นว่า การดูแลบุตรมิได้เป็นหน้าที่ของภรรยาฝ่ายเดียว

4.2.2.5 ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร

ชาวล้านนามอบหมายหน้าที่ภายในบ้านให้ภรรยา รวมทั้งการดูแลสามีและบุตร สืบเนื่องจาก
การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา และการดูแลบุตรต้องกระทำที่บ้าน ดังนั้น ภรรยาจึงมีหน้าที่ดูแลบ้าน
รวมถึงการรับใช้สามีและบุตร

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อมั่น (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศทั้ง
เพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่า ไม่ค่อยแน่ใจ(ดังตารางที่ 66)

4.2.2.6 ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย

ในสมัยโบราณชายสามารถซื้อหญิงมาเป็นภรรยาได้ หากฝ่ายหญิงมีความประพฤติไม่เหมาะ
สมหรือไม่ถูกใจฝ่ายชาย กฎหมายก็ให้ชายมีสิทธิ์ขายหญิงได้ ในกรณีที่ชายมีฐานะร่ำรวย กฎหมายยัง
ให้ชายมีสิทธิ์ซื้อหญิงมาเป็นภรรยาบ่อยได้

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยกับความเชื่อมั่น (ดังตารางที่ 65) เมื่อ
แยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าไม่ค่อยแน่ใจ โดยเพศหญิงแสดง
ความคิดเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย (ดังตารางที่ 66)

จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับการที่ **หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และ หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม ส่วนการที่ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา และ ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร** กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจ และไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยกับการที่ **ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย**

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วยกับการที่ **หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และ หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม** และทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่า **ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน และ ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร** เพศชายชายแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงในเรื่องที่กล่าวว่า **การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา** แสดงว่า เพศชายเห็นความสำคัญของการดูแลบุตรว่า **ควรเป็นของสามีด้วย ส่วนเรื่องผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย** เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าไม่ค่อยแน่ใจ โดยเพศหญิงแสดงความคิดเห็นไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย

4:2:3 สามมี

ชาวล้านนาขายของผู้ชายให้เป็นผู้นำครอบครัวและเป็นผู้หารายได้เลี้ยงครอบครัว ชายชาวล้านนาจึงต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ ให้ตนเองมีความรู้รอบด้านโดยเฉพาะสังคมภายนอกและเป็นผู้นำข่าวสารความเป็นไปของสังคมภายนอกมาสู่ครอบครัว ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ชายในฐานะสามี มีดังนี้

4.2.3.1 สามมีหน้าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว

สังคมกำหนดให้ผู้ชายชาวล้านนาโดยเฉพาะที่แต่งงานแล้วมีหน้าที่หลักที่จะต้องทำงานหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการหาเลี้ยงชีพจากการเกษตร, ก้าขาย, รับจ้าง หรืออื่นๆ

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับความเชื่อนี้ โดยเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง (ดังตารางที่ 66) แสดงให้เห็นว่า เพศชายยอมรับหน้าที่นี้เป็นอย่างดี

4.2.3.2 การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี

สังคมกำหนดให้ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้ชายชาวล้านนาจึงต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ ให้ตนเองมีความรู้รอบด้าน โดยเฉพาะสังคมภายนอก นอกเหนือจากงานในอาชีพแล้ว สังคมยังกำหนดให้ผู้ชายเป็นผู้นำข่าวสารความเป็นไปของสังคมภายนอกมาสู่บุคคลในครอบครัวด้วย ดังนั้น สามีจึงมีหน้าที่ออกสังคม

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยกับความเชื่อนี้ (ดังตารางที่ 65) เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าไม่ค่อยแน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วย (ดังตารางที่ 66)

จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อสามมีหน้าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว แต่ไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยกับการออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี

เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าเห็นด้วยกับสามมีหน้าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว โดยเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง แสดงให้เห็นว่า เพศชายยอมรับหน้าที่นี้เป็นอย่างดี แต่ทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความคิดเห็นว่าไม่ค่อยแน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยว่าการออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี

ตารางที่ 65 ทศนคติในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม

รายการความคิดเห็น	เห็นด้วย	เห็น	ไม่	ไม่เห็นด้วย	S.D.
	อย่างยิ่ง	ด้วย	พอใจ	ด้วย	
	5	4	3	2	1
1. คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน					1.0
2. แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้					1.0
3. การทำสิ่งที่ไม่ดีประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน					1.1
4. ผู้อ่อนวัยไม่ควรโต้ตอบผู้ใหญ่					1.1
5. การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า					0.7
6. ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่					1.1
7. ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน					0.8
8. ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน					1.0
9. ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู					0.9
10. ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี					1.0
11. ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง					1.2
12. ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว					1.2
13. บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา					1.2
14. มีพี่น้องต้องไปมาหาสู่ ช่วยเหลือกัน					0.6
15. พี่น้องติดกันไม่ขาด					0.7
16. หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา					0.9
17. หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม					1.0
18. ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน					1.1
19. การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา					1.2
20. ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร					1.2
21. ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย					1.1
22. สามีมีหน้าที่หารายได้เลี้ยงครอบครัว					1.0
23. การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี					1.1

ตารางที่ 66 ทักษะคิดในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ
 = เพศชาย, () = เพศหญิง,

รายการความคิดเห็น	เห็นด้วย	เห็น	ไม่	ไม่เห็น	ไม่เห็นด้วย	S.D.
	อย่างยิ่ง	ด้วย	แน่ใจ	ด้วย	อย่างยิ่ง	
	5	4	3	2	1	
1. คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน			(*)			1 (1.1)
2. แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้		(*)				1 (1.1)
3. การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน			(*)			1.1(1.1)
4. ผู้อ่อนวัยไม่ควรโต้ตอบผู้ใหญ่		(*)				1.2(1.1)
5. การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า		(*)				0.8(0.7)
6. ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่					(*)	1.1(1.1)
7. ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน					(*)	0.8(0.8)
8. ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน					(*)	0.9(1)
9. ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู					(*)	1(0.8)
10. ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แรงงานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี					(*)	0.9(1)
11. ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง					(*)	1.1(1.2)
12. ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว					(*)	1.3(1.2)
13. บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา					(*)	1.3(1.2)
14. มีพี่น้องต้องไปมาหาสู่ ช่วยเหลือกัน					(*)	0.7(0.6)
15. พี่น้องติดกันไม่ขาด					(*)	0.6(0.7)
16. หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา					(*)	0.8(0.9)
17. หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม					(*)	0.9(1)
18. ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน					(*)	1.1(1.1)
19. การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา					(*)	1.1(1.2)
20. ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร					(*)	1.2(1.2)
21. ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย					(*)	1.1(1.1)
22. สามีมีหน้าที่หารายได้เลี้ยงครอบครัว					(*)	0.9(1)
23. การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี					(*)	1(1.1)

4.3 ความเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อ

จากการศึกษางานเอกสารต่างๆ ผู้วิจัยยังไม่พบการศึกษาที่กล่าวถึงชาวล้านนาว่า มีความเชื่อในสิ่งเหล่านี้มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงคิดว่า เมื่อความเชื่อเหล่านี้ได้รับการปลูกฝังและเชื่อดกทอดกันมา ถึงชนรุ่นหลังในรูปของภาคีศาสนา คดีชาวบ้าน ความเชื่อ ตำนาน นิทาน ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า ความเชื่อดังกล่าวได้รับการยอมรับจากชาวล้านนามาก ดังนั้นการศึกษาทัศนคติหรือโลกทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์แสดงออกในมิติของความคิดเห็นที่มีต่อความเชื่อต่างๆ จะสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปใน 3 ลักษณะดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับเห็นด้วย แสดงว่า ทัศนคติหรือโลกทัศน์ยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
2. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับไม่แน่ใจ แสดงว่า ทัศนคติหรือโลกทัศน์เริ่มเปลี่ยนแปลงไป
3. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทัศนคติหรือโลกทัศน์เปลี่ยนแปลงไป

เมื่อพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติในมิติของระดับความคิดเห็นแล้วสรุปได้ ดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตทั่วไป

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับไม่ค่อยแน่ใจกับความเชื่อเรื่อง คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน แสดงว่า ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป แต่ในเพศหญิงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจ ขณะที่เพศชายมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจโน้มเอียงไปในทางไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทัศนคติของเพศชายเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศหญิง

ความเชื่อเรื่อง แข่งเรือแข่งแพแข่งไต้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่โน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจ แสดงว่า ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเพิ่งจะเริ่มเปลี่ยนแปลง และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศชายจะมีค่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจ ในขณะที่เพศหญิงจะเห็นด้วย แสดงว่า ทัศนคติของเพศชายเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศหญิง

ความเชื่อเรื่อง การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่โน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจ แสดงว่า ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเพิ่งจะเริ่มเปลี่ยนแปลง และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิงจะมีค่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่า ทัศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชายเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง ผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรโต้ตอบผู้ใหญ่ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลง และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิงมีค่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่า ทัศนคติของเพศชายเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลง และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิงมีค่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่า ทัศนคติของเพศชายเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย

2. ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้หญิง

ความเชื่อเรื่อง ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยที่ห้ามผู้หญิงเที่ยวเตร่ โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่าทัศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชายเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่โน้มน้าวให้ไปทำงานไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อนี้ แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยที่โน้มน้าวให้ไปทำงานไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่าทัศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชายเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลง และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างเห็นด้วยโดยเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย แสดงว่าทัศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชายเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่ก่อนไปทำงานไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไปมาก และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยโดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย แสดงว่าทัศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรูให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลงและเมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างเห็นด้วยแสดงว่าทัศนคติของเพศหญิงและชายไม่เปลี่ยนแปลง

3. ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้ชาย

ความเชื่อเรื่อง ผู้ชายเป็นช่างทำหน้าผู้หญิงเป็นช่างทำหลัง ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อนี้แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศหญิงไม่แน่ใจก่อนไปทำงานไม่เห็นด้วยแสดงว่าทัศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อนี้ แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศชายเห็นด้วยก่อนไปทำงานไม่แน่ใจแสดงว่าทัศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

2. ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะต่างๆ ในครอบครัว ดังนี้

1. บุตร/ญาติพี่น้อง

ความเชื่อเรื่อง บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจที่ก่อนไปทำงานไม่เห็นด้วย แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศหญิงไม่แน่ใจก่อนไปทำงานไม่เห็นด้วยแสดงว่าทัศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยค่อนข้างไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลงยังยึดมั่นกับสิ่งนี้ เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างเห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคิดของเพศหญิงและเพศชายยังยึดมั่นไม่เปลี่ยนแปลง

ความเชื่อเรื่อง **พี่น้องติดกันไม่ขาด** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยค่อนข้างไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลงยังยึดมั่นกับสิ่งนี้ เมื่อพิจารณาตามเพศ เพศชายเห็นด้วยที่ค่อนข้างไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศหญิงแสดงว่า เพศชายยังยึดมั่นมากกว่า

2. ภรรยา

ความเชื่อเรื่อง **หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา** จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วย โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าแสดงว่า ทักษะคิดของเพศหญิงและเพศชายเปลี่ยนไปโดยเพศหญิงเปลี่ยนไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคิดของเพศหญิงและเพศชายเปลี่ยนไป

ความเชื่อเรื่อง **ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจแสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนแปลงไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศชายไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง แสดงว่า ทักษะคิดของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเปลี่ยนแปลงไปโดยเพศหญิงเริ่มเปลี่ยนไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจ แสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนแปลงไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศชายไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง แสดงว่า ทักษะคิดของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเปลี่ยนแปลงไปโดยเพศชายเปลี่ยนไปมากกว่าเพศหญิง

ความเชื่อเรื่อง **ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจแสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ แสดงว่า ทักษะคิดของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเปลี่ยนแปลงไป

ความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไปมากขึ้น และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศชายไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วย ขณะที่เพศหญิงไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคิดของเพศหญิงและเพศชายเปลี่ยนไปโดยเพศหญิงเปลี่ยนไปมากกว่าเพศชาย

3. สามี

ความเชื่อเรื่อง **สามีมีหน้าที่ทำงานหารรายได้เลี้ยงครอบครัว** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาตามเพศ เพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงแสดงว่า ทั้งหญิงและชายมีทัศนคติไม่เปลี่ยนแปลงโดยเพศชายยึดมั่นไม่เปลี่ยนแปลงมากกว่าเพศหญิง

ความเชื่อเรื่อง **การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไปมาก และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคิดของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเปลี่ยนไปมาก

หากเรียงลำดับความเชื่อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมีดังนี้

เกือบจะเห็นด้วยอย่างยิ่ง

1. พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน
2. พี่น้องตัดกันไม่ขาด
3. การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า
4. ผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรโต้ตอบผู้ใหญ่
5. ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน
6. สามีนี้น่าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว
7. ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี

ทัศนคติเหมือนเดิม
(ยึดมั่นความเชื่อเดิม)

เริ่มไม่แน่ใจ

8. แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้
9. การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน
10. ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน
11. คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน
12. ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว
13. ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง
14. บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา
15. ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร
16. การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา

ทัศนคติเริ่มเปลี่ยน

เริ่มไม่เห็นด้วย

17. ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย
18. การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี
19. ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่
20. หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม
21. หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
22. ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน
23. ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู

ทัศนคติเปลี่ยนไป

เกือบจะไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ทัศนคติเปลี่ยนไปมาก
(ไม่เชื่อความเชื่อดั้งเดิม)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิต ทัศนคติและพฤติกรรมแบบการบริโภคของประชาชนในเขตชุมชนเมืองเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิต(LIFE STYLE) การใช้จ่ายและรูปแบบการบริโภคของชุมชนเมืองเชียงใหม่ ในเรื่องการใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เสื้อผ้า การใช้เวลาว่าง การอ่านหนังสือพิมพ์ และวารสาร ความสนใจฟังวิทยุและโทรทัศน์
 2. เพื่อศึกษาทัศนคติ(ATTITUDE)ในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตัวเองและครอบครัวของประชาชนในเขตชุมชนเมืองเชียงใหม่ว่าเป็นอย่างไร
- การวิจัยครั้งนี้ มีแหล่งข้อมูล 2 แหล่งดังนี้
1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ
 2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นการศึกษาบทความและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นไปของเมืองเชียงใหม่ (ตามรายชื่อเอกสารในบรรณานุกรม) ดึงเนื้อหาสาระที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2

2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิโดยตรง ดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลอำเภอเมืองเชียงใหม่

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิหลายขั้นตอน(Multi-Stage Random Sampling) จำนวน 300 ตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งพื้นที่ที่ศึกษาตามการแบ่งเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ ซึ่งแบ่งเป็น 12 ตำบลดังนี้

1. ตำบลศรีภูมิ	2. ตำบลพระสิงห์
3. ตำบลช้างม้อย	4. ตำบลช้างคลาน
5. ตำบลวัดเกต	6. ตำบลป่าตัน
7. ตำบลหายยา	8. ตำบลหนองป่าครั่ง(บางส่วน)
9. ตำบลสุเทพ(บางส่วน)	10. ตำบลช้างเผือก(บางส่วน)
11. ตำบลฟ้าฮ่าม(บางส่วน)	12. ตำบลท่าศาลา(บางส่วน)

ใน 12 ตำบลนี้แบ่งเป็น 4 แขวง (ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2535) คือ

1. แขวงนครพิงค์	2. แขวงกาวิละ
3. แขวงเม็ງราย	4. แขวงศรีวิชัย

ขั้นที่ 2 การเลือกถนนมา 5 สาย ตามแนวคิดของ John Donohuge และ Edmond Alchin ใน การศึกษาชุมชนด้วยวิธี Holistic Approach ซึ่งแบ่งเป็น Natural Component, Human Component และ Machine Component เพื่อเลือกถนนมา 5 สาย ได้แก่ ถนนข้างกลาง ถนนเจริญเมือง ถนนราชดำเนิน ถนนพระปกเกล้า ถนนข้างเผือก โดยถนนดังกล่าวอยู่ในตำบลและแขวงต่อไปนี้

<u>ถนน</u>	<u>ตำบล</u>	<u>แขวง</u>
1. ถนนข้างกลาง	ข้างกลาง	เมืองราย
2. ถนนเจริญเมือง	วัดเกตและท่าศาลา	กาวิละ
3. ถนนราชดำเนิน	พระสิงห์และศรีภูมิ	นครพิงค์, เมืองรายและศรีวิชัย
4. ถนนพระปกเกล้า	พระสิงห์และศรีภูมิ	นครพิงค์, เมืองรายและศรีวิชัย
5. ถนนข้างเผือก	ศรีภูมิและข้างเผือก	นครพิงค์และศรีวิชัย

ขั้นที่ 3 เริ่มสัมภาษณ์ประชาชนที่มีที่พักอาศัยอยู่บนถนนทั้ง 5 สายโดยเริ่มสัมภาษณ์ตัวอย่าง จากหัวถนนไปสู่ท้ายถนน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้แบบบังเอิญ(Accidental Sampling) เนื่องจาก ต้องการกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีและเต็มใจที่จะให้ข้อมูล

2.2 เครื่องมือ

ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างเองและผ่านการทดสอบแล้ว ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 แบบแผนการดำเนินชีวิต การใช้จ่ายเงินและรูปแบบการบริโภค

ส่วนที่ 3 การใช้เวลาว่าง

ส่วนที่ 4 ทิศนคติในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

2.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล

ใช้การสัมภาษณ์โดยเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพที่ผ่านการอบรม แล้วไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีที่พักอาศัยบนถนน 5 สายที่เลือกไว้แล้วโดยเริ่มสัมภาษณ์จากหัวถนน ไปท้ายถนน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้แบบบังเอิญ(Accidental Sampling) โดยเก็บข้อมูลประมาณภาค เรือนที่ 2 ถึงภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2536

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC และใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistic) ช่วงเวลาของการประมวลผลและวิเคราะห์ ข้อมูลมีการปรับปรุงหลายครั้ง เนื่องจากผู้รับงานประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเปลี่ยนผู้วิเคราะห์หลายครั้ง จึงทำให้การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทำได้จริงจึงถูกต้องประมาณภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สภาพทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่อายุน้อยกว่า 40 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาตั้งแต่ ปวช. ขึ้นไป เป็นคนโสดมากกว่าคนสมรสแล้ว

1.2 ภูมิสำเนาและการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ร้อยละ 36.0 เป็นคนต่างถิ่น และเป็นคนภาคเหนือมากที่สุด รองลงไปมาจากกรุงเทพฯ ตามลำดับ โดยย้ายมาทำงานมากที่สุด รองลงไปติดตามครอบครัว ร้อยละ 42.6 ของคนต่างถิ่นย้ายมาอยู่เชียงใหม่มากกว่า 10 ปี และร้อยละ 52.8 ของคนต่างถิ่นต้องการจะอยู่เชียงใหม่ถาวร

1.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัวและลักษณะที่พักอาศัย

จำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 3-5 คน กลุ่มตัวอย่างเช่าที่พักอาศัยมากที่สุด, รองลงไปพักอาศัยในบ้านของตนเองและบ้านของบิดามารดาตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวถึงร้อยละ 80.3 อีก 19.7 เป็นครอบครัวขยาย เมื่อในจำนวนนี้เป็นคนเชียงใหม่ร้อยละ 64.0 จำนวนครอบครัวขยายก็ควรมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่จำนวนครอบครัวขยายมีเพียงร้อยละ 19.7 แสดงว่า ครอบครัวชาวเชียงใหม่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวต่างคนต่างอยู่มากกว่าในอดีต

ตอนที่ 2. แบบแผนการดำเนินชีวิต

2.1 การหาเลี้ยงตนเอง ครอบครัวและการหารายได้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุดคือ ร้อยละ 31.3 โดยร้อยละ 21.7 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพเสริม ผู้ที่มีอาชีพเสริมส่วนใหญ่ให้เวลากับอาชีพหลักมากกว่าอาชีพเสริม และรายได้จากอาชีพหลักยังคงมากกว่าอาชีพเสริม

2.2 การกินอาหาร

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.0 รับประทานอาหารสามมื้อ อีกร้อยละ 13.7 รับประทานอาหารสี่มื้อเท่ากับกลุ่มที่รับประทานอาหารสองมื้อ การรับประทานอาหารพื้นเมืองหรืออาหารไทยจะรับประทานที่บ้าน ส่วนอาหารฝรั่งหรืออาหารจีนจะรับประทานที่ร้าน และมีอีกร้อยละ 17.7 ไม่ชอบอาหารฝรั่งและร้อยละ 13.0 ไม่ชอบอาหารจีน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.7 ยังนิยมซื้ออาหารสดมาปรุงเอง อีกร้อยละ 26.0 จะซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานต่างๆ กับการซื้ออาหารสดมาปรุงเอง โดยร้อยละ 80.0 ยังคงซื้ออาหารสดจากตลาด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.0 จะซื้ออาหารสดทุกวันและชำระเงินเป็นเงินสดร้อยละ 98.0 โดยเน้นคุณภาพและความสดร้อยละ 92.3

2.3 การจับจ่ายใช้สอยเกี่ยวกับเสื้อผ้า

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.3 ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปใส่โดยซื้อจากร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั่วไปร้อยละ 44.2 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 47.3 จะไปซื้อเสื้อผ้าเองคนเดียว ที่เหลือจะไปกับคนใกล้ชิดเช่น เพื่อน พ่อแม่ ญาติพี่น้อง สามีภรรยา แต่ร้อยละ 50.0 จะใช้ความคิดเห็นของตนเองเมื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งกายแม้จะมีคนอื่นไปด้วย

3.1 การใช้เวลาร่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้เวลาร่างในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการพักผ่อนหาความบันเทิงด้วยการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ กินๆ นอนๆ ในบ้าน กลุ่มตัวอย่างไม่ถือว่า การทำงานบ้านเป็นภาระงาน แต่เป็นกิจกรรมในยามว่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า งานบ้านเป็นงานที่กลุ่มตัวอย่างไม่ต้องเคร่งเครียดกับงานเหล่านั้น จะทำเมื่อมีเวลาร่าง รวมทั้งการเลี้ยงลูกอยู่กับบ้านกลุ่มตัวอย่างก็ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ทำเวลาร่าง

ตอนที่ 3 ความสนใจในข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ

3.1 สื่อสิ่งพิมพ์

กลุ่มตัวอย่างสนใจที่จะรับรู้อาสาต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์รายวัน, หนังสือนิตยสาร/วารสาร และอ่านหนังสืออื่นๆ ตามลำดับและอีกร้อยละ 10 ไม่ได้อ่านสิ่งพิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจมีดังนี้

ก. หนังสือพิมพ์รายวัน

กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด รองลงไปเป็นเดลินิวส์และข่าวสยามตามลำดับ(ไทยนิวส์เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีผู้นิยมร้อยละ 5.5) ในจำนวนผู้ที่นิยมอ่านหนังสือพิมพ์แบ่งเป็นผู้นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับเดียว ร้อยละ 90.7, ร้อยละ 6.0 อ่านสองฉบับ และร้อยละ 3.3 อ่านสามฉบับ โดยอัตราร้อยละของรายชื่อหนังสือพิมพ์ที่แสดงต่อไปนี้ เป็นอัตราร้อยละของแต่ละกลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ตามจำนวนฉบับมีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันฉบับเดียว นิยมอ่านไทยรัฐมากที่สุด รองลงไป ได้แก่ เดลินิวส์และข่าวสยาม ตามลำดับ

2. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันสองฉบับ ส่วนใหญ่จะนิยมอ่านไทยรัฐคู่กับหนังสือพิมพ์อื่น เช่นนิยมอ่านไทยรัฐกับไทยนิวส์, ไทยรัฐกับมติชน

3. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันสามฉบับ จะนิยมอ่านไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์อื่น

ข. หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์

กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านฐานเศรษฐกิจ, ผู้จัดการรายสัปดาห์

ค. นิตยสาร/วารสาร

กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่านนิตยสารแพรวมากที่สุด รองลงไปคือ เธอกับฉัน, ขวัญเรือน, คู่สร้างคู่สม, แหล่งรัก ตามลำดับ ในจำนวนผู้นิยมอ่านนิตยสาร/วารสารเป็นประจำจะแบ่งเป็นผู้นิยมอ่านนิตยสาร/วารสารฉบับเดียวร้อยละ 72.9, นิยมอ่านสองฉบับร้อยละ 18.8, นิยมอ่านสามฉบับและสี่ฉบับร้อยละ 6.3 และ 2.1 ตามลำดับ สำหรับรายชื่อ นิตยสาร/วารสารที่นิยมอ่านมีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านนิตยสาร/วารสารฉบับเดียว นิยมอ่านนิตยสารแพรว, แหล่งรัก, เธอกับฉัน ตามลำดับ

2. กลุ่มตัวอย่างที่อ่านนิตยสาร/วารสารสองฉบับ นิยมอ่านแพรวหรือขวัญเรือนหรือเธอกับฉันคู่กับนิตยสารอื่นๆ เช่น แพรว/เธอกับฉัน, แพรว/วัยน่ารัก, แพรว/ดาราทาพยนตร์ เป็นต้น หรือขวัญเรือน/แพรว, lookขวัญเรือน หรือเธอกับฉัน/the boy เป็นต้น

3. กลุ่มตัวอย่างอ่านนิตยสาร/วารสารสามและสี่ฉบับ นิยมอ่านสามฉบับจะมีแพรว/พลอย แคมเพชร/อานนท์, แพรว/เธอกับฉันวัยน่ารัก, สารคดี/อ.ส.ท./ชัดเตอร์ ส่วนที่นิยมอ่านสี่ฉบับคือผู้หญิง/สกุลไทย/ดิฉันคู่สร้างคู่สม

ง. หนังสืออื่นๆ

กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือทั่วไปไม่เจาะจง, หนังสือการ์ตูน, หนังสือธรรมะและหนังสือเรียน

จ. เนื้อหาสาระของข่าวสาร เนื้อหาสาระที่กลุ่มตัวอย่างนิยมอ่าน ได้แก่ ข่าวบันเทิงร้อยละ 19.6, อ่านข่าวการเมืองร้อยละ 17.0, อ่านข่าวเศรษฐกิจร้อยละ 11.5, อัตราร้อยละที่มีผู้สนใจน้อยที่สุดคือ การทำอาหารร้อยละ 0.4 ส่วนสาระเกี่ยวกับการดูแลบ้านมีจำนวนผู้สนใจเท่ากับสาระเกี่ยวกับศาสนาและเท่ากับวิทยาการก้าวหน้าคือ ร้อยละ 0.7

ฉ. สถานที่ที่อ่านข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.6 อ่านสิ่งพิมพ์ในที่พักอาศัย อีกร้อยละ 27.4 อ่านนอกที่พักอาศัย เช่น ที่ทำงาน, ร้านอาหาร, ห้องสมุด เป็นต้น

3.2 โทรทัศน์

ความสนใจในการชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในรายงานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาความสนใจและพฤติกรรมในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. ความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างสนใจชมรายการโทรทัศน์ทุกวันมากที่สุด, อีกร้อยละ 3.3 ไม่เคยชมรายการโทรทัศน์เลย

ข. ลักษณะรายการโทรทัศน์ที่นิยมชม กลุ่มตัวอย่างนิยมชมข่าวต่างๆ กับชมละครมากที่สุด รองลงไปชมละคร, กีฬา, การศึกษา, ภาพยนตร์, เกร็ดความรู้, สารคดี ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน กล่าวคือ ร้อยละ 83.8 จะชมรายการลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนอีกร้อยละ 16.2 ชมรายการโทรทัศน์สองลักษณะรายการขึ้นไป รายการที่นิยมชมมีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่นิยมชมรายการโทรทัศน์ลักษณะรายการเดียว ร้อยละ 38.7 ชมละคร ซึ่งอัตราร้อยละนี้สูงกว่าการชมข่าวเพียง 1.3 (ชมข่าวร้อยละ 37.4) อัตราร้อยละของรายการนอกจากนี้ แต่ละรายการจะได้รับความนิยมน้อยกว่าร้อยละ 10 ได้แก่ กีฬา, เพลงคอนเสิร์ต, ภาพยนตร์, สารคดี เป็นต้น ในอัตราร้อยละ 7.0, 5.3, 4.1, 2.9 ตามลำดับ

2. กลุ่มตัวอย่างที่นิยมชมรายการโทรทัศน์สองลักษณะรายการและมากกว่า จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 40.4 ชมข่าว/ละคร, ร้อยละ 17.0 ชมทุกลักษณะรายการ, ร้อยละ 12.8 ไม่แน่นอน, ร้อยละ 10.6 ชมข่าว/ละคร/เกมส์/เกร็ดความรู้,

ค. สถานีโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 9 และช่อง 11 ตามลำดับ

ง. พฤติกรรมระหว่างชมรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชมรายการโทรทัศน์กับครอบครัว(พ่อ/แม่/ญาติ/พี่น้อง/สามี/ภรรยา/ลูก)ในที่พักอาศัย ขณะชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างไม่ทำอะไรชมรายการโทรทัศน์อย่างเดียว, ที่เหลือขณะชมรายการโทรทัศน์จะทำงานอื่นไปด้วย เช่น ทำงานบ้าน, ทำงานอาชีพ, ทำงานอดิเรก, เล่นเกม เป็นต้น ขณะชมรายการโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนหนีโฆษณาไปชมรายการอื่นเป็นบางครั้งมากกว่าเปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอเล็กน้อย ช่วงเวลา 20-22 น.เป็นช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์มากที่สุด รองลงไปเป็นช่วงเวลา 18-20 น. และช่วงเวลา 22 - 24 น. ตามลำดับ

3.3 วิทยุ

ความสนใจในการฟังรายการวิทยุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในรายงานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาความสนใจและพฤติกรรมในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. ความถี่ในการฟังรายการวิทยุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการวิทยุทุกวัน ร้อยละ 16.3 ไม่เคยฟังเลย

ข. ลักษณะเนื้อหาของสาระของรายการวิทยุ เนื้อหาสาระที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังมากที่สุด คือ เพลง, รองลงไปนิยมฟังข่าว, ฟังทั้งข่าวและเพลง และฟังทุกอย่างที่ออกอากาศ

ค. การฟังรายการวิทยุประจำสถานี กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังสถานีใดสถานีหนึ่งเป็นประจำถึง ร้อยละ 78.9, อีกร้อยละ 21.1 ไม่ได้ฟังประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง

ง. พฤติกรรมการระหว่างฟังรายการวิทยุ กลุ่มตัวอย่างฟังรายการวิทยุคนเดียวมากที่สุด รองลงไปฟังกับครอบครัว (พ่อ/แม่/ญาติ/พี่น้อง/สามี/ภรรยา/ลูก) ฟังกับเพื่อน ตามลำดับ และฟังวิทยุในที่พักอาศัยมากที่สุด โดยที่ขณะฟังรายการวิทยุกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.2 ฟังรายการวิทยุอย่างเดียวนำไปทำงานอื่น ส่วนที่เหลือจะทำงานอื่นไปด้วยเช่น ทำงานอาชีพ, ทำงานบ้านทำ/รับประทานอาหาร, ทำการบ้านและนอนพอกำลังกาย ตามลำดับ ขณะฟังรายการวิทยุกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเปลี่ยนหนีโฆษณาไปฟังรายการอื่นมากที่สุด, รองลงไปเปลี่ยนหนีโฆษณาเป็นบางครั้ง, เปลี่ยนหนีโฆษณาเสมอ ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างฟังประจำสถานีใดสถานีหนึ่ง สำหรับช่วงเวลาที่ฟังรายการวิทยุนั้น กลุ่มตัวอย่างจะฟังรายการวิทยุในช่วงเวลาเช้า 6 - 8 น. มากที่สุด รองลงไปในช่วงเวลา 10 - 12 น., ช่วงเวลา 8 - 10 น. ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ทักษะคิดในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

ผู้วิจัยยังไม่พบเอกสารที่กล่าวถึง ระดับทัศนคติในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว โดยตรงว่า มีมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยพบแต่เอกสารที่กล่าวถึง ทักษะคิดหรือโลกทัศน์ที่ที่ได้รับการปลูกฝังและเชื่อกทอดกันมาถึงชนรุ่นหลังในรูปของภาคีสอน คติชาวบ้าน ความเชื่อ ค่านิยม นิทาน เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัยขอสันนิษฐานว่า ความเชื่อดังกล่าวได้รับการยอมรับจากชาวล้านนามาก ดังนั้น การศึกษาทัศนคติหรือโลกทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์แสดงออกในมิติของความคิดเห็นที่มีต่อความเชื่อต่างๆ จะสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปใน 3 ลักษณะดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับเห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคิดหรือโลกทัศน์ยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
 2. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับไม่แน่ใจ แสดงว่า ทักษะคิดหรือโลกทัศน์เริ่มเปลี่ยนแปลงไป
 3. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคิดหรือโลกทัศน์เปลี่ยนแปลงไป
- เมื่อพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติในมิติของระดับความคิดเห็นแล้วสรุปได้ ดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตทั่วไป

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับไม่แน่ใจกับความเชื่อเรื่อง คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน แสดงว่า ทักษะคิดของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป แต่ในเพศหญิงค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจ ขณะที่เพศชายมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจโน้มเอียงไปในทางไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคิดของเพศชายเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศหญิง

ความเชื่อเรื่อง **แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่โน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจ แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างเพิ่งจะเริ่มๆ เปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาตามเพศ เพศชายเห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจ ในขณะที่เพศหญิงจะเห็นด้วย แสดงว่า ทศนคติของเพศชายเปลี่ยนไปมากกว่าเพศหญิง

ความเชื่อเรื่อง **การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่โน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจ แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างเพิ่งจะเริ่มเปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาตามเพศ เพศหญิงเห็นด้วยโน้มเอียงไปในทางไม่แน่ใจสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่า ทศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชายเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง **ผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรโต้ตอบผู้ใหญ่** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาตามเพศ เพศหญิงเห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่า ทศนคติของเพศชายเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง **การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งสองเพศต่างเห็นด้วย แต่เพศหญิงเห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่า เพศหญิงมีทศนคติต่อความเชื่อนี้เปลี่ยนแปลงไปน้อยกว่าเพศชายเล็กน้อย

2. ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้หญิง

ความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไป เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยที่ห้ามผู้หญิงเที่ยวเตร่ โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่า ทศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชายเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่โน้มเอียงไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนไป เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยที่ก่อนไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งโดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศชายเล็กน้อย แสดงว่า ทศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างเห็นด้วยโดยเพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย แสดงว่า ทศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชายเล็กน้อย

ความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยที่ก่อนไปทางไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไปมาก และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยโดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศชาย แสดงว่า ทศนคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลงและเมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างเห็นด้วย แสดงว่า ทศนคติของเพศหญิงและชายไม่เปลี่ยนแปลง

3. ความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้ชาย

ความเชื่อเรื่อง **ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อนี้แสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศหญิงไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจกับความเชื่อนี้ แสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศชายเห็นด้วยก่อนไปทางไม่แน่ใจแสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

2. ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะต่าง ๆ ในครอบครัว ดังนี้

1. บุตรญาติพี่น้อง

ความเชื่อเรื่อง **บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจที่ก่อนไปทางไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศหญิงไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยก่อนไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนยังยึดมั่นกับสิ่งนี้ เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างเห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงและเพศชายยังยึดมั่นไม่เปลี่ยน

ความเชื่อเรื่อง **พี่น้องตัดกันไม่ขาด** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยก่อนไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลงยังยึดมั่นกับสิ่งนี้ เมื่อพิจารณาตามเพศ เพศชายเห็นด้วยที่ก่อนไปทางเห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่าเพศหญิงแสดงว่า เพศชายยังยึดมั่นมากกว่า

2. ภรรยา

ความเชื่อเรื่อง **หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา** จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วย โดยเพศหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่าแสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงและเพศชายเปลี่ยนไปโดยเพศหญิงเปลี่ยนไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงและเพศชายเปลี่ยนไป

ความเชื่อเรื่อง **ภรรยาต้องเชิดชูสามีให้สูงกว่าตน** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจแสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ โดยเพศชายไม่แน่ใจก่อนไปทางเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง แสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเปลี่ยนไปโดยเพศหญิงเริ่มเปลี่ยนไปมากกว่าเพศชาย

ความเชื่อเรื่อง **การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจ แสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่

แน่ใจ โดยเพศชายไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง แสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเปลี่ยนไปโดยเพศชายเปลี่ยนไปมากกว่าเพศหญิง

ความเชื่อเรื่อง **ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจแสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไป เมื่อพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจ แสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเปลี่ยนไป

ความเชื่อเรื่อง **ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไปมากขึ้น และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ เพศชายไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วย ขณะที่เพศหญิงไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงและเพศชายเปลี่ยนไปโดยเพศหญิงเปลี่ยนไปมากกว่าเพศชาย

3. สามี

ความเชื่อเรื่อง **สามีมีหน้าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างไม่เปลี่ยน เมื่อพิจารณาตามเพศ เพศชายเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิงแสดงว่า ทั้งหญิงและชายมีทักษะคติไม่เปลี่ยนแปลงโดยเพศชายยึดมั่นไม่เปลี่ยนมากกว่าเพศหญิง

ความเชื่อเรื่อง **การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี** ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วย แสดงว่า ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างเริ่มเปลี่ยนไปมาก และเมื่อแยกพิจารณาตามเพศ ทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่แน่ใจก่อนไปทางไม่เห็นด้วยแสดงว่า ทักษะคติของเพศหญิงและเพศชายเริ่มเปลี่ยนไปมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่ตั้งแต่เมื่อเริ่มสร้างเมือง(ซึ่งได้จากการศึกษางานเอกสาร แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ) จนถึงปัจจุบัน (ที่ได้จากการวิจัย เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ) ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้มากมายทั้งที่เป็นประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม

การศึกษาความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วง 700 ปี นับแต่ปีที่พระเจ้าเม็งรายสร้างเมืองเชียงใหม่ในปี พ.ศ.1839 หลังจากสร้างเมือง เชียงใหม่มีเอกราชอยู่ประมาณ 262 ปี คือกเป็นเมืองขึ้นของพม่าในปี พ.ศ.2101 จนถึง พ.ศ.2317 รวมเวลา 216 ปี ซึ่งช่วงนี้ บางครั้ง เชียงใหม่ก็เป็นเมืองขึ้นของอยุธยา เช่น สมัยพระนเรศวรและพระนารายณ์ บางช่วงก็เป็นอิสระ เพราะพม่ามีปัญหาการเมืองภายใน แต่ก็ในช่วงสั้นๆ หลังจากนั้น อีก 100 ปี เชียงใหม่ก็มีฐานะเป็นเมืองขึ้นของธนบุรีและรัตนโกสินทร์(พ.ศ.2317-2417) แล้วเชียงใหม่ก็เข้าสู่ยุคถูกลิดรอนอำนาจเจ้าเมือง และถูกยกเลิกราชอาณาจักรจนกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศสยามและกลายมาเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย

ความไม่มีอิสระทางการเมืองการปกครองเป็นส่วนหนึ่งทำให้ชาวเชียงใหม่ขาดอิสรภาพในการดำเนินชีวิตต้องปรับตัวให้เข้ากับการปกครองของพม่าที่พยายามแสวงหาประโยชน์จากเมืองที่อยู่ในอาณาเขต เชียงใหม่เองพยายามกอบกู้เอกราชสร้างอิสรภาพแก่ตนเอง แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เป็นอิสระภาพจากพม่า แต่ก็มาเป็นเมืองขึ้นของไทย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเป็นเมืองขึ้นของชาติอื่นเป็นเวลานานอาจจะสร้างความรู้สึกประหม่นค่าตนเองต่ำ และเกิดการเรียนรู้ในการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด จึงไม่น่าแปลกที่เชียงใหม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงไปได้รวดเร็วทั้งทางกายภาพ

และทางวัฒนธรรม แม้บางหน่วยงานเช่น ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์วัฒนธรรมราชภัฏ เชียงใหม่ และคณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่จะพยายามรณรงค์ให้รักษาวัฒนธรรมล้านนาไว้ก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การดำเนินชีวิต

ความก้าวหน้าทางการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หรือ Internet ได้ก่อให้เกิดกระแสการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกลายเป็นสากลมากขึ้น ประกอบกับการเร่งพัฒนาเชียงใหม่ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับต่าง ๆ ทำให้เกิดการหลั่งไหลของธุรกิจต่าง ๆ เข้ามายังเชียงใหม่ สภาพความเป็นอยู่เรียบง่ายบนพื้นที่ทางการเกษตรที่ตกทอดมาหลายชั่วคนกำลังล่มสลายด้วยค่านิยมใหม่ การกินอยู่ที่ทันสมัยของคนที่ทำงานบริษัท ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ที่ชาวบ้านรู้สึกว่าเป็นอีกกว่า ไม่ว่าจะเป็บ้านที่สวยกว่าบ้านชาวบ้านเดิม การมีรายได้ที่แน่นอนจากเงินเดือนประจำ การมีความรู้สูงกว่า ทำให้ชาวบ้านรับเอาการแต่งกาย กิริยาท่าทางรวมทั้งภาษาจากผู้ใดคนหนึ่งว่า "เหนือกว่า" ทั้งโดยไม่รู้สึกตัวและโดยเจตนา การหลั่งไหลของธุรกิจต่าง ๆ เข้ามายังเชียงใหม่ก่อให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น ชาวบ้านและกิจการเกษตรเข้าสู่ธุรกิจ อุตสาหกรรม บางคนมีอาชีพเสริม (ร้อยละ 21.7 ของกลุ่มตัวอย่าง) การมีรายได้ประจำทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถใช้จ่ายได้สะดวกตามใจปรารถนามากกว่ารายได้จากการเกษตรที่ไม่แน่นอน จึงทำให้ชาวบ้านสามารถเลียนแบบการดำเนินชีวิตบุคคลที่ชาวบ้านเห็นว่าดีได้โดยง่าย ชีวิตความเป็นอยู่ดำเนินไปตามกระแสวัฒนธรรมสากลมากขึ้น ไม่ว่าจะการนิยมรับประทานอาหารฝรั่งหรืออาหารจีนที่มีถึงร้อยละ 82.3 และ 87.0 ตามลำดับ การปรุงอาหารที่ชาวล้านนานิยมปรุงเอง ปัจจุบันการปรุงอาหารเองน้อยลงเหลือเพียงร้อยละ 50.7 ชาวบ้านหันมาซื้ออาหารสำเร็จรูปพอ ๆ กับปรุงเองร้อยละ 26.0 และซื้ออาหารสำเร็จรูปร้อยละ 17.7 เนื่องจากการทำงานนอกบ้านทำให้มีเวลาปรุงอาหารน้อยลง

2. การแต่งกาย

ในช่วงที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลงานวิจัยชิ้นนี้ ในปี พ.ศ.2536 เป็นช่วงที่การแต่งกายของล้านนาถูกกลืน โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายของผู้หญิง แม้ทางผู้ว่าราชการจังหวัดจะรณรงค์ให้แต่งกายพื้นเมืองในวันศุกร์ก็ตาม ในช่วงเวลานั้นผู้ชายจะสวมเสื้อม่อฮ่อมกับกางเกงสากลไปทำงาน ซึ่งก็ดูไม่ขัดตา เพราะการแต่งกายพื้นเมืองของชายก็สวมกางเกงอยู่แล้ว แต่ผู้หญิงจะสวมเสื้อม่อฮ่อมกับกระโปรง ซึ่งดูไม่เข้ากัน ดูไม่งาม การสวมผ้าซิ่นกับเสื้อแขนกระบอกดูจะเป็นเรื่องยุ่งยาก เพราะผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้านจะนิยมแต่งกายสากล จะมีก็แต่ชาวบ้านที่สวมผ้าซิ่นแวลอยู่บ้านโดยสวมผ้าซิ่นกับเสื้อสากลทั่ว การแต่งกายพื้นเมืองที่ถูกต้องจึงไม่มีให้เห็น การแต่งกายพื้นเมืองของผู้หญิงจะเห็นก็แต่ช่างฟ้อน(นางรำ) ในช่วงเทศกาลงานบุญ งานปอยเท่านั้น

คนส่วนใหญ่ที่ควรปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าฯ คือ ข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการหญิงเอาความสะดวกเป็นหลัก จนมีละครโทรทัศน์ที่เอาการแต่งกายของล้านนาไปประยุกต์ได้อย่างสวยงาม การแต่งกายในวันศุกร์ด้วยผ้าซิ่นจึงมีให้เห็นมากขึ้น แต่ก็เป็นการเลียนแบบการแต่งกายคาราคะครไนโทรทัศน์ จนเกิดการเข้าใจผิดว่า เป็นการแต่งกายของล้านนาจริงๆ ในปลายปี พ.ศ.2537 จึงได้มีประกาศที่ลงนามโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับเรื่องการแต่งกายพื้นเมืองล้านนาที่ถูกต้อง

ในส่วนของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินเกี่ยวกับเสื้อผ้า ผู้วิจัยก็ได้ถามลึกไปถึงการแต่งกายพื้นเมือง(ซึ่งช่วงเวลานั้นผ้าซิ่นพื้นเมืองยังไม่ได้รับความนิยม) แต่จะถามถึงการแต่งกายทั่วไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.3 ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปใส่ อีกร้อยละ 12.7 ซื้อผ้าแล้วจ้างช่างตัด

ให้ โดยร้อยละ 50 มีรสนิยมการแต่งกายเป็นของตนเอง(ตัดสินใจเอง) แม้ขณะไปเดินเลือกซื้อจะมีคนอื่นไปด้วยก็ตาม

3. ความสนใจในข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างสนใจข่าวสารที่ผ่านสื่อทุกวันจากโทรทัศน์มากที่สุดถึงร้อยละ 84 รองลงไปอ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ 61.0 ฟังวิทยุร้อยละ 49.7 คนที่ไม่ดูโทรทัศน์มีร้อยละ 3.3 ไม่อ่านหนังสือพิมพ์มีร้อยละ 10.0 ไม่ฟังวิทยุมีร้อยละ 16.3

กลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะรับข่าวและละครทางโทรทัศน์ โดยสนใจดูข่าวร้อยละ 44.8 ซึ่งพอ ๆ กับดูละครคือ ร้อยละ 44.5 ขณะดูโทรทัศน์ร้อยละ 74.8 ดูอย่างเดียวไม่ทำกิจกรรมใด ซึ่งคนที่ฟังวิทยุร้อยละ 61.8 จะทำงานอื่นไปด้วย โดยร้อยละ 74.5 ฟังรายการเพลง มีเพียงร้อยละ 17.1 ฟังข่าว เมื่ออ่านหนังสือพิมพ์จะสนใจข่าวบันเทิงร้อยละ 19.6 ข่าวการเมืองและเศรษฐกิจร้อยละ 17.0 และ 11.5 ตามลำดับ คนที่ดูโทรทัศน์ชอบที่เปลี่ยนหนีโฆษณาเป็นบางครั้งมากที่สุด รองลงไปเปลี่ยนหนีเสมอเช่นเดียวกับคนที่ฟังวิทยุ จะเห็นได้ว่า เมื่อต้องการฟังข่าวสารบันเทิงที่มีการเคลื่อนไหวกลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะดูจากโทรทัศน์ หากอ่านหนังสือพิมพ์จะเลือกอ่านข่าวบันเทิงและข่าวการเมือง หากฟังวิทยุจะฟังเพลงพร้อมกับทำงานอื่นไปด้วย แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสนใจข่าวสารความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นรอบตัว

4. ทักษะคติในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

ทัศนคติในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวที่ผู้วิจัยได้แบ่งการพิจารณาเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ การดำเนินชีวิตทั่วไป การดำเนินชีวิตในบทบาทของหญิงและชาย การดำเนินชีวิตในฐานะบุตร/ญาติพี่น้อง ภรรยาและสามี ivo นั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างต่างแสดงความคิดเห็นต่อความเชื่อเปลี่ยนแปลงในเรื่อง บางเรื่องยังเห็นด้วยกับความเชื่อเดิมซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทัศนคติในการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับตนเองและครอบครัวเปลี่ยนไปในบางเรื่อง บางเรื่องคงเดิม ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีดังนี้

1. ความเสมอภาคทางเพศ

การแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในปัจจุบันเพศชายมองเพศหญิงในฐานะที่เท่าเทียมกันมากขึ้น มิได้มองในฐานะที่ต่ำกว่าเหมือนความเชื่อดั้งเดิม ขณะเดียวกันเพศหญิงก็มองตนเองเท่าเทียมเพศชายมากขึ้น เพราะทั้งเพศชายและหญิงต่างไม่เห็นด้วยกับความเชื่อที่กล่าวว่า **ผู้หญิงเปรียบเสมือนทรัพย์สินของผู้ชาย, การออกสังคมเป็นหน้าที่ของสามี, ผู้หญิงห้ามเที่ยวเตร่, หญิงมีครรภ์ไม่ควรร่วมกิจกรรมทางสังคม, หญิงมีครรภ์ไม่ควรประกอบพิธีกรรมทางศาสนา, ผู้หญิงไม่ควรทำงานนอกบ้าน, ผู้หญิงไม่ต้องเรียนมากเพราะเมื่อแต่งงานแล้วสามีจะเลี้ยงดู** และกลุ่มตัวอย่างยังแสดงออกด้วยการแสดงความไม่แน่ใจว่า **ภรรยาต้องเช็ดขูสามีให้สูงกว่าตน, ผู้ชายต้องศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้หญิงเพราะต้องหาเลี้ยงครอบครัว** และ **ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง** รวมไปถึงเรื่องการเลี้ยงดูบุตรด้วย ได้แก่ **ภรรยาควรรับใช้สามีและบุตร** และ **การดูแลบุตรเป็นหน้าที่ของภรรยา** เป็นต้น นอกจากนี้เพศหญิงยังแสดงความพร้อมที่จะเดินเคียงบ่าเคียงไหล่กับเพศชาย ต้องการช่วยฝ่ายชายยกฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวให้สูงขึ้น ซึ่งเพศชายก็เห็นด้วยและเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง ซึ่งแสดงว่า เพศชายยอมรับความสามารถของเพศหญิงมากขึ้น ดังความเชื่อที่กล่าวว่า **ผู้หญิงต้องหัดทำงานหารายได้ช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ที่บ้าน** แต่ถึงอย่างไรก็ตามทั้งสองเพศยังเห็นด้วยว่า **สามีมีหน้าที่ทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว** ในขณะที่เดียวกันทั้งสองเพศยังเห็นด้วยที่ **ผู้หญิงมีหน้าที่เรียนรู้ให้แก่งานบ้านเพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี**

2. การมองสังคมที่อยู่รอบตัวและครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างยังยึดมั่นกับความเชื่อที่กล่าวถึงญาติพี่น้องและผู้ใหญ่ว่า พี่น้องต้องไปมาหาสู่ช่วยเหลือกัน, พี่น้องตัดกันไม่ขาด, การเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า และ ผู้อ่อนวัยกว่าไม่ควรโต้ตอบผู้ใหญ่ เป็นต้น และเริ่มไม่แน่ใจกับความเชื่อที่กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ได้แก่ **แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาไม่ได้, การทำสิ่งที่ฝ่าฝืนประเพณีจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน, คนเกิดมาชาตินี้เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในชาติก่อน** รวมไปถึงการหาเลี้ยงชีพของบุตรที่กล่าวว่า **บุตรควรดำเนินอาชีพเจริญรอยตามบิดา**

ข้อเสนอแนะ

1. จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิต ทัศนคติและพฤติกรรมแบบการบริโภคของประชาชนในเขตชุมชนเมืองเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ได้ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ และเข้าใจงานวิจัยมากขึ้นมากกว่า ทุกขั้นตอนของการทำงานมีปัจจัยต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมาก ผู้วิจัยต้องระมัดระวังทุกขั้นตอน หากผู้วิจัยสามารถทำทุกขั้นตอนของงานวิจัยด้วยตนเอง จะทำให้งานวิจัยสมบูรณ์
2. งานวิจัยที่ควรทำต่อจากงานวิจัยนี้ คือ การศึกษาว่า แบบแผนการดำเนินชีวิต ทัศนคติและพฤติกรรมแบบการบริโภคของประชาชนในเขตชุมชนเมืองเชียงใหม่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยเฉพาะคนเมือง คนต่างถิ่นที่มาตั้งรกรากที่เชียงใหม่ ควรเจาะลึกเป็นเฉพาะเรื่อง เช่น การประกอบอาชีพ การกินอาหาร การแต่งกาย การใช้เวลาว่าง ความสนใจในข่าวสาร